कर शिक्षा पुस्तिका

नेपाल सरकार
अर्थ मन्त्रालय
आन्तरिक राजस्व विभाग
करदाता सेवा कार्यालय सन्धिखर्क
सन्धिखर्क, अर्घाखाँची

स्वेच्छिक कर सहभागितामा अभिवृद्धि : सुशासन, विकास र समृद्धि

करदाता स्वयम्ले User ID र Password नयाँ Create गर्ने वा बिर्सिएमा Reset गर्ने प्रक्रिया

१. ird.gov.np मा Log in गर्ने
२. Taxpayer Portal मा Log in गर्ने
३. General Menu भित्रको Create Password मा क्लिन गर्ने
४. आफ्नो PAN टाइप गर्ने
५. Passwprd राखी पुन: Confirm Password राख्ने
६. Create Button मा क्लिक गर्ने
७. मोबाइल र इमेलमा प्राप्त भएको OTP नम्बर राखी Verify Button क्लिक गर्ने
८. User Account Created Successfully Please Log in with current Credential भन्ने सूचना प्राप्त गर्नु हुनेछ

व्यक्तिगत तथा व्यवसायिक स्थायी लेखा नम्बर लिएका करदाताले Online सेवामार्फत् आफ्नो अभिलेख (KYT) आफै अद्यावधिक गर्ने प्रक्रिया

१. ird.gov.np मा Log in गर्ने
२. *Taxpayer Portal* मा क्लिक गर्ने
३. General Menu को Taxpayer Log in मा क्लिक गर्ने
४. आफ्नो PAN, User ID, Password भर्ने
(यदि User ID, Password नभएमा वा बिर्सिएमा आफैले User ID, Password Create/Reset गर्न सकिनेछ ।)
६. KYT लिंकमा क्लिक गर्ने
७. स्किनमा देखिएको सूचनाहरु भर्ने
८. Save बटन क्लिक गर्ने
९. मोबाइल वा इमेलमा प्राप्त भएको OTP राखी Verify गर्ने

KYT अद्यावधिक गर्ने करदातालाई SMS मार्फत् विभिन्न जानकारी प्राप्त हुनेछ । तसर्थ । KYT हरेक वर्ष अद्यावधिक गर्नु पर्दछ ।

अनलाइनबाट व्यक्तिगत PAN कसरी प्राप्त गर्ने

१. https://ird.gov.np/ खोल्नुहोस्
२. Registration (PAN, VAT, Excise)भित्र रहेको Application for Registration मा क्लिक गर्नुहोस् ।
३. Username, Password लगायतका विवरण भरी Personal PAN मा चिनो लगाउनुहोस् ।
४. कुन कार्यालयबाट PPAN लिने हो सो कार्यालय छानी OK मा क्लिक गर्नुहोस् ।
५. Continue मा क्लिक गरेपछि सम्पूर्ण विवरण भर्नुहोस् ।
६. Submit पछि मोबाइल र इमेलमा OTP आउनेछ ।
७. OTP भर्नुहोस्, Verify भएपछि मोबाइल र इमेलमा PAN आउनेछ ।
८. कार्यालयबाट Verify भएपछि विवरण भर्दाको Login बाट प्रिन्ट गर्ने व्यवस्था समेत गरिएको छ ।

आन्तरिक राजस्व विभाग

<u>प्राकृतिक व्यक्तिको लागि लागू हुने करको दर</u>

(आय वर्ष २०७९/८० को लागि)

क्र.सं.	पारिवारिक छुनौट तथा आयको सिमा		करको दर	लाग्ने कर रकम रू. (तीस लाख करयोग्य आय हुनेको)	
	एकल	दम्पत्ति		एकल	दम्पत्ति
१.	रू. **पाँच लाख** सम्मको करयोग्य आयमा	रु. **छ लाख** सम्मको करयोग्य आयमा	१%*	५,०००/-	६,०००/-
२.	रू. **पाँच लाख** भन्दा बढी **रु सात लाख** सम्मको करयोग्य आयमा	रू. **छ लाख** भन्दा बढी रु. **आठ लाख** सम्मको करयोग्य आयमा	१०%	२०,०००/-	२०,०००/-
३.	रु. **सात लाख** भन्दा बढी **दश लाख** सम्मको करयोग्य आयमा	रु. **आठ लाख** भन्दा बढी **एघार लाख** सम्मको करयोग्य आयमा	२०%	६०,०००/-	६०,०००/-
४.	रु. **दश लाख** भन्दा बढी **बीस लाख** सम्मको करयोग्य आयमा	रु. **एघार लाख** भन्दा बढी **बीस लाख** सम्मको करयोग्य आयमा	३०%	३,००,०००/-	२,७०,०००/-
५.	रु. **बीस लाख** भन्दा माथि जतिसुकै करयोग्य आय भएमा	रु. **बीस लाख** भन्दा माथि जतिसुकै करयोग्य आय भएमा थप बीस प्रतिशत	३६% (३०%+६%)	३,६०,०००/-	३,६०,०००/-
तीस लाख करयोग्य आय हुनेले तिर्नु पर्ने जम्मा कर रकम रू.				७,४५,०००/-	७,१६,०००/-

*एकलौटी फर्म दर्ता भएका करदाताको हकमा, निवृतभरण बापतको आय, निवृतभरण कोष र योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा कोषमा योगदान गर्ने प्राकृतिक व्यक्तिको आयमा एक प्रतिशतको कर लाग्ने छैन। *{(अनुसूची-१ को दफा १को उपदफा (१) र (२)}*

करदाता पोर्टल मार्फत आय विवरण पेस गर्न, भौचर बनाउन, इटिडिएस गर्न, अन्तःशुल्क इजाजत नवीकरण गर्न, कर दाखिला गर्न, करदाता विवरण (KYT) अपडेट गर्न यहाँ स्क्यान गर्नुहोस् । सम्भव भएसम्म फायरफक्स ब्राउजर प्रयोग गर्नुहोस् ।

आन्तरिक राजस्व विभागको मोबाइल एप
डाउनलोड गर्न स्क्यान गर्नुहोस् ।

एन्ड्रोइड ओ.एस.का लागि

आ. आ.एस.का लागि

करदाता सेवा कार्यालय सन्धिखर्कको
वेभसाइट भिजिट गर्न स्क्यान गर्नुहोस् ।

करदाता सेवा कार्यालय सन्धिखर्कको
फेसबुक पेज भिजिट गर्न स्क्यान गर्नुहोस् ।

आन्तरिक राजस्व विभागको
वेभसाइट भिजिट गर्न स्क्यान गर्नुहोस् ।

करसम्बन्धी सचेतना अभिवृद्धि गरी कर कानुनको परिपालनाको अवस्था सुधार गर्ने, आर्थिक विधेयक, २०७९ ले करदातालाई उपलब्ध गराएका छुट सुविधाबारे आम करदातालाई जानकारी गराई बढी भन्दा बढी करदाता उक्त सुविधाबाट लाभान्वित हुने अवस्था सृजना गर्ने र कर कानुनसम्बन्धी सामान्य जानकारीको अभावमा कुनै पनि करदाता थप कर, शुल्क, ब्याज, थप दस्तुर र जरिवानामा पर्नु नपरोस् भन्ने अभिप्रायले यो **"कर शिक्षा पुस्तिका"** प्रकाशन गरिएको छ ।

यस पुस्तिकाका विभिन्न खण्डमा कर कानुनसम्बन्धी आधारभूत जानकारी, आय विवरणका प्रकार र दाखिला गर्नु पर्ने आयकरसम्बन्धी जानकारी, भुक्तानीमा करकट्टी र करको दरसम्बन्धी जानकारी र आर्थिक विधेयक, २०७९ ले उपलब्ध गराएका छुट, सुविधा र सहुलियतसम्बन्धी जानकारी समावेश गरिएको छ ।

यस पुस्तिकाको अध्ययनबाट आफू लाभान्वित भई अन्य करदाताहरूलाई समेत सोसम्बन्धी जानकारी दिई स्वेच्छिक कर सहभागिता अभिवृद्धि गर्ने कार्यमा सहयोग गरिदिनुहुन अनुरोध छ ।

आयकर, मू.अ.क. र अन्तःशुल्कसम्बन्धी सामान्य जानकारी

आय र आयकरः

आय भन्नाले कुनै पनि व्यक्तिले एक आय वर्षमा रोजगारी, व्यावसाय, लगानी वा आकस्मिक लाभबाट प्राप्त गरेको आय तथा आम्दानी सम्झनु पर्दछ र सो आय आर्जन गराबापत ऐनबमोजिम दाखिला गर्नुपर्ने करलाई आयकर भनिन्छ।

द्रष्टव्य : आय वर्ष भन्नाले कुनै वर्षको श्रावण एक गतेदेखि अर्को वर्षको आषाढ मसान्तसम्मको अवधि सम्झनु पर्दछ।

आयका शीर्षकः

क. व्यवसायको आय　　　ख. रोजगारीको आय

ग. लगानीको आय　　　घ. आकस्मिक लाभ आय

व्यवसायका लागि स्थायी लेखा नम्बर अनिवार्य (आयकर ऐन, २०५८)

- कुनै पनि व्यक्ति वा निकायले कारोबार गर्नुभन्दा पहिले स्थायी लेखा नम्बर लिनुपर्ने। (दफा ७८(४))
- स्थायी लेखा नम्बर नलिएकै कारणबाट कुनै व्यक्तिले करको दायित्वबाट उन्मुक्ति नपाउने। (दफा ७८(५))

- स्थायी लेखा नम्बर नलिएकै कारणबाट कुनै व्यक्तिले करको दायित्वबाट उन्मुक्ति नपाउने। (दफा ७८(५))
- यो ऐन वा यस ऐनअन्तर्गत बनेको नियमको कुनै व्यवस्थाको पालना नगर्ने व्यक्तिलाई ५ हजार रुपियाँदेखि २५ हजार रुपियाँसम्म शुल्क लाग्ने।(दफा ११९क)

स्थायी लेखा नम्बर

- स्थायी लेखा नम्बर व्यक्ति वा निकायको दर्ता गर्ने प्रयोजनका लागि जारी गरिने ९ अङ्कको अद्वितीय (UNIQUE) नम्बर हो। एक प्राकृतिक व्यक्तिले जतिसुकै रोजगारी, व्यवसाय वा लगानी गरे तापनि स्थायी लेखा नम्बर एउटै हुन्छ। (ONE PERSON, ONE PAN) तर निकायको हकमा छुट्टै स्थायी लेखा नम्बर लिनुपर्दछ।

स्थायी लेखा नम्बर लिनका लागि पेस गर्नुपर्ने कागजातहरूको विवरण

व्यक्तिगत स्थायी लेखा नम्बर (P-PAN) का लागिः-

- हालसालै खिचिएको पासपोर्ट साइजको फोटो १ प्रति।
- नागरिकताको प्रतिलिपि।
- गैरनेपाली नागरिकका लागि आधिकारिक प्रमाण र परिचयपत्रको प्रतिलिपि।
- रोजगारीदाताले रोजगारी प्रमाणित गरेको पत्र।
- आन्तरिक राजस्व विभागको वेबसाइट www.ird.gov.np मा लगअन गरी करदाता पोर्टलमार्फत करदाता आफैंले अनलाइनमार्फत पेस गरेको आवेदन।

व्यक्तिगत फर्मका लागि (प्रोप्राइटरसिप)

- व्यवसाय दर्ताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि
- नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि
- हालसालै खिचिएको पासपोर्ट साइजको फोटो २ प्रति
- आफ्नै घरमा कारोबार गर्ने भएमा जग्गाधनी प्रमाण पुर्जाको प्रतिलिपि
- बहाल/भाडामा भए घर/जग्गा भाडाको सम्झौतापत्रको प्रतिलिपि
- गैरनेपाली नागरिकका लागि आधिकारिक प्रमाण र परिचयपत्रको प्रतिलिपि
- मुख्य चोकबाट कारोबारस्थलसम्मको नक्सा
- यस अघि P-PAN लिईसकेको वा यस अघि व्यावसायिक स्थायी लेखा नम्बर लिई स्थगन गरेको भएमा सो कार्ड पेस गर्ने वा निवेदनमा स्थायी लेखा नम्बर उल्लेख गर्नुपर्ने।

- व्यावसायिक स्थायी लेखा नम्बर लिइसकेको प्राकृतिक व्यक्तिले नयाँ फर्म दर्ता गरेको भए नयाँ स्थायी लेखा नम्बरका लागि आवेदन नदिई साविककै स्थायी लेखा नम्बरमा अतिरिक्त कारोबार थप गर्न निवेदन दिनुपर्ने।

निकाय (प्रा.लि., सहकारी, संस्था, समुह, साझेदारी फर्म) का लागिः-

- प्रबन्ध पत्र/नियमावली/ साझेदारी सम्झौतापत्र/विधान/विनियमको प्रतिलिपि (दर्ता गर्ने निकायले प्रमाणित गरेको हुनुपर्ने)।
- सञ्चालक वा साझेदारहरू वा संस्थाको कार्यसमितिका पदाधिकारीहरूको नागरिकताको प्रतिलिपि।
- पदाधिकारीहरूको बैठक बसी स्थायी लेखा नम्बर लिन र बायोमेट्रिक दर्ता प्रणालीका लागि फोटो र हस्ताक्षर दिन अख्तियारी तोकिएको निर्णय/माइन्युट गरी उक्त माइन्युटको प्रतिलिपि।
- जसलाई अख्तियारी तोकिएको छ, सोही पदाधिकारी २ प्रति पासपोर्ट साइजको फोटोसहित कार्यालयमा उपस्थित हुनुपर्ने।
- निकाय/संस्थाको छाप।
- निकायको आफ्नै घर भएमा जग्गाधनी प्रमाण पुर्जाको प्रतिलिपि।
- बहाल/भाडामा भए घर/जग्गा बहाल सम्झौतापत्रको प्रतिलिपि।
- मुख्य चोकबाट कारोबारस्थलसम्मको नक्सा।
- स्थायी लेखा नम्बर लिनका लागि अख्तियारी तोकिएको व्यक्तिले व्यक्तिगत वा व्यावसायिक स्थायी लेखा नम्बर लिएको भए सो को प्रतिलिपि/नलिएको भए नागरिकता र पासपोर्ट साइजको फोटो सहित उपस्थित भई निजले समेत व्यक्तिगत स्थायी लेखा नम्बर लिनुपर्ने।

संयुक्त उपक्रम (Joint Venture) का लागिः-

- फर्महरूबीचको सम्झौता पत्र
- सबै फर्महरूको कर चुक्ताको प्रमाणपत्र
- कार्य प्रदान गर्ने निकायसँगको सम्झौतापत्र वा आशयपत्र
- साझेदारहरूको नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि
- ठेक्का इजाजतपत्र (नवीकरण भएको) को प्रतिलिपि र छाप।
- घर बहाल सम्झौता पत्र।

Withholder PAN (W-PAN)का लागिः-

- अग्रिम करकट्टी गर्ने निकायले तोकिएको ढाँचामा आधिकारिक लेटरप्याडमा निवेदन पेस गर्नुपर्ने (अनलाइनमार्फत पेस गर्न सकिने)

- कार्यालयको छापसहित तोकिएको प्रतिनिधि उपस्थित हुनुपर्ने।

<u>**आय विवरण पेस गर्ने अनुसूचीहरू:**</u> डे-०१, डे-०२, डे-०३ र डे-०४

डे-०१ विवरण (आयकर ऐन, २०५८ को दफा ४ (४))

✓ कुनै आय वर्षमा कुनै व्यक्तिको नेपालमा स्रोत भएको व्यवसायबाट मात्र आय भएको।

✓ औषधि उपचारबापत तथा अग्रिम कर कट्टीबापत कर मिलान गर्न दाबी नगरेको।

✓ आर्थिक ऐन, २०७८ ले आ.व. २०७८/७९ को आय विरण पेस गर्दा व्यवसायबाट प्राप्त आय रु. ३ लाख रुपियाँ र व्यावसायिक कारोबार रु. ३० लाख रुपियाँभन्दा बढी नभएको भनी कारोबारको सीमा थप गरेको।

✓ आ.व. २०७९/८० मा पनि सोही लागु हुने।

डे-०१ विवरण भर्ने करदाताले दाखिला गर्नुपर्ने कर रकम

✓ महानगरपालिका वा उपमहानगरपालिका क्षेत्रमा व्यवसाय गर्ने प्राकृतिक व्यक्तिको हकमाः **रु. ७५००/-**

✓ नगरपालिका क्षेत्रमा व्यावसाय गर्ने प्राकृतिक व्यक्तिको हकमाः **रु. ४०००/-**

✓ माथि क र ख बाहेक अन्य कुनै स्थानमा व्यावसाय गर्ने प्राकृतिक व्यक्तिको हकमाः **रु. २५००/-**

डे-०२ विवरण (दफा ४ (४क))

✓ सम्बन्धित आय वर्षमा व्यक्तिको नेपालमा स्रोत भएको व्यवसायबाट प्राप्त आय मात्र भएको

✓ दफा ५१ बमोजिम औषधि उपचार खर्चबापत कर मिलान गर्न दाबी नगरेको

✓ दफा ९३ बमोजिम अग्रिम कर कट्टी दाबी नगरेको

✓ व्यवसायको कारोबार वार्षिक ३० लाख रुपियाँ भन्दा बढी र एक करोड रुपियाँ भन्दा घटी भएको।

✓ डाक्टर, इञ्जिनियर, लेखा परीक्षक, कानुन व्यावसायी, खेलाडी, कलाकार, परामर्शदाता लगायतका प्राकृतिक व्यक्तिले प्रदान गर्ने परामर्श तथा विशेषज्ञ सेवाबापतको आय नभएको।

✓ कारोबारमा आधारित कर दाखिला गर्ने करदाताले प्रत्येक आर्थिक वर्षका लागि पौष २० सम्मको कारोबारमा र असार २० सम्मको कारोबारको आधारमा २ किस्ता

गरी कर दाखिला गर्नु पर्दछ र सो बमोजिमको किस्ताको विवरण पौष मसान्तभित्र पेस गर्नुपर्ने।

✓ किस्ताको विवरण दाखिल नगरेमा रु. ५,००० जरिवाना लाग्ने।

डे-०३ विवरणः

- कम्पनी ऐन अन्तर्गत दर्ता भएका कम्पनी, साझेदारी फर्म र अन्य निकायले आयविवरण पेस गर्दा विभागले तोकेको मापदण्ड पूरा गरी आय विवरण पेस गर्ने।
- अग्रिम कर कट्टीबापत कर मिलान गर्न दाबी गरेको।
- व्यावसाय, रोजगारी र लगानीबाट प्राप्त वार्षिक आय ३ लाख रुपियाँ र व्यवसायको कारोबार रु. ३० लाख रुपियाँ भन्दा बढी भएको फर्म आदिले।
- डे-३ विवरण भर्ने व्यवस्था छनौट गरेको फर्म।
- प्राकृतिक व्यक्तिको हकमाः
- नोटः वार्षिक कारोबार रु. १ कारोडसम्म गर्ने करदाताले लेखा परीक्षकलाई प्रमाणित गराएको वित्तीय विवरण पेस गर्नु नपर्ने उक्त कारोबार सीमासम्मको कारोबारमा स्वयम् करदाताले प्रमाणित गराई वित्तीय विवरण पेस गर्न सक्ने।
- कुनै व्यवसाय वा लगानीबाट कुनै आय वर्षमा निर्धारणयोग्य आय भएको वा हुन सक्ने व्याक्तिले देहायबमोजिम तीन किस्तामा कर दाखिला गर्नुपर्नेछः
    - पौष मसान्तसम्मः अनुमानित करको ४० प्रतिशत रकममध्ये तिर्न बाँकी कर रकम
    - चैत्र मसान्तसम्मः अनुमानित करको ७० प्रतिशत रकममध्ये तिर्न बाँकी कर रकम
    - असारमसान्तसम्मः अनुमानित करको १०० प्रतिशत रकममध्ये तिर्न बाँकी कर रकम

डे-०३ विवरण पेस गर्ने करदाताले दाखिला गनुपर्ने करको दर

- **सामान्य व्यवसायका लागि**
- व्यक्तिगत फर्म भए एक्लो प्राकृतिक व्यक्तिका लागि करयोग्य आयको पहिलो रु. ४ लाखसम्म छुट र दम्पत्तिका लागि करयोग्य आयको पहिलो रु. ४ लाख ५० हजारसम्म छुट (आर्थिक विधेयक, २०७९ ले आ.व. २०७९/८० का लागि एकल र दम्पतिका लागि क्रमशः **५ लाख र ६ लाख बनाएको**)
- थप १ लाख सम्मको १० प्रतिशतको दरले **(आर्थिक विधेयक, २०७९ अनुसार थप २ लाखसम्म)**

- थप २ लाख सम्मको करयोग्य आयमा २० प्रतिशत
- २० लाख सम्मको करयोग्य आयमा ३० प्रतिशत
- करयोग्य आय २० लाख भन्दा बढी भएमा बढी भएको करयोग्य आयमा ३६ प्रतिशत। (३० प्रतिशतमा थप २० प्रतिशत कर थप गर्दा।)

डे-०४ आय विवरण

- कुनै आय वर्षमा ४० लाख रुपियाँभन्दा बढी आय भएको प्राकृतिक व्यक्तिले यो आय विवरण दाखिला गर्नुपर्दछ।
- यो आय विवरण दाखिला गर्ने व्यक्तिले देहाय बमोजिमको रकम समावेश गरी विवरण पेस गर्नुपर्ने
    - रोजगारीबाट प्राप्त आय।
    - आकस्मिक लाभबापतको आय भएमा।
    - कर छुट भएका आयहरू।
    - कृषि आय वापतको रकमहरू।
    - नियन्त्रित विदेशी निकायबाट प्राप्त कर छुट हुने लाभांश रकम।
    - अन्तिम रूपमा कर कट्टी भई प्राप्त भएका आय रकमहरू।
    - भाडाका सवारी भनी प्राकृतिक व्यक्तिले सवारी साधनबाट प्राप्त रकम।

शुल्क र ब्याजसम्बन्धी व्यवस्था

शुल्क

- आयविवरण आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ३ महिना भित्र र थप म्याद भित्र दर्ता नगरेमा जम्मा समावेश गर्नु पर्ने आय समावेश गरी खर्च कट्टि गर्न पाउने खर्च रकम खर्च कट्टि नगरी हुने हने आयको वार्षिक ०.१% को महिनाको भागले हुने रकम र प्रत्येक महिनाको रु. १०० मा जुन बढी हुन जान्छ सो रकम ढिला विवरण बापत प्रत्येक महिना शुल्क दाखिला गर्नु पर्दछ।(तर पूर्वानुमानित करदाता (डे-०१ विवरण पेस गर्ने) ले प्रत्येक ढिला महिनाको रु. १०० विलम्ब शुल्क दाखिला गर्नुपर्ने।)
- अनुमानित आय विवरण दाखिला नगरेमा ५ हजार वा निर्धारण योग्य आयको ०.०१ प्रतिशतले हुन आउने रकम मध्ये जुन बढी हुन्छ उक्त रकम।

ब्याज

- आय विवरणबमोजिमको कर दाखिला नगरेमा वार्षिक १५% का दरले ब्याज लाग्ने।

आयकरतर्फ राख्नुपर्ने थप कागजातहरूको विवरण (दफा ८१)

- ✓ पेस गरेको आय विवरण र अन्य कुनै कागजातलाई पुस्ट्याइँ गर्ने आवश्यक सूचना तथा कागजातहरू
- ✓ निजले बुझाउनु पर्ने कर निर्धारण गर्न सघाउ पुर्याउने कागजातहरू
- ✓ खर्च कट्टीलाई पुस्ट्याइँ गर्ने कागजातहरू
- ✓ विभागबाट तोकिएको प्रकार,ढाँचा,लेखापरिक्षणको प्रमाणिकरण वा अन्य प्रकारले गर्नु पर्ने प्रमाणिकरण तथा प्रमाणित कागजातहरू
- ✓ कम्प्युटर प्रणालीबाट समेत सुरक्षित राख्न सकिने
- ✓ आ.व. समाप्त भएको ५ वर्ष सम्म सुरक्षित राख्नु पर्ने।

मूल्य अभिवृद्धि करसम्बन्धी सामान्य जानकारी

परिचय

मूल्य अभिवृद्धि कर वस्तु वा सेवाको उपभोगमा लाग्ने अप्रत्यक्ष कर हो। वस्तु तथा सेवाको उत्पादन, पैठारी तथा वितरणका विभिन्न तह र चरणहरूमा हुने मूल्य अभिवृद्धिको अंशमा लाग्ने कर भएकाले यसलाई मूल्य अभिवृद्धि कर भनिएको हो। दर्ता भएको व्यक्तिले कच्चा पदार्थ माध्यमिक पदार्थ, तयारी पदार्थ तथा पुँजीगत समग्रीहरूको स्थानीय खरिद वा विदेशबाट पैठारी गर्दा ती वस्तु तथा सेवाको मूल्य, ढुवानी भाडा, भण्डारण खर्च, ज्याला शुल्क, दस्तुर, नाफा जस्ता विभिन्न किसिमका संचालन लागत र मुनाफाको माध्यमबाट मूल्य अभिवृद्धि गरिरहेको हुन्छ।

मू.अ. कर ऐन २०५२ तथा नियमावली २०५३ मा व्यवस्था

दर्ता:

- मू.अ. कर लाग्ने कारोबार गर्ने उद्योगी, व्यापारी तथा व्यावसयीले मू.अ.करमा दर्ता भए पश्चात मात्र कारोबार गर्नुपर्ने।

स्वेच्छिक दर्ता:

- करयोग्य कारोबार गर्ने व्यक्ति, फर्म, निकाय तथा अन्य निकाय म.अ.कर मा स्वेच्छिक दर्ताको लागी दरखास्त दिन सक्ने छ।

थ्रेसहोल्ड

- सेवा व्यावसायको मात्र कारोबार गर्ने करयोग्य वार्षिक आय रु. २० लाखसम्म
- वस्तु तथा सेवाको मिश्रित कारोबार गर्ने करदाताले वार्षिक रु. २० लाखको कारोबार
- वस्तुको मात्र वार्षिक रु. ५० लाखभन्दा बढीको कारोबार

<u>अस्थायी दर्ताः</u>

- औद्योगिक, व्यावसायिक, शैक्षिक प्रवर्द्धन र विकासका लागि आयोजना गरिने प्रदर्शनी, मेला आदिको अवसरमा छोटो अवधिका लागि करयोग्य वस्तु वा सेवाको कारोबार गर्ने तर दर्ता नभएको व्यावसायीहरूले अल्पकालीन अविधिका लागि मू.अ. करमा दर्ता गर्नुपर्ने
- यसरी अस्थायी दर्ता गर्दा सो प्रदर्शनी वा मेलामा हुने कारोबारको अनुमान गरी मनासिब माफिकको रकम धरौटीको रूपमा राखी अस्थाइ दर्ता गराई कारोबार गर्नुपर्ने छ।
- यसरी कार्यक्रमको लागी मात्र दर्ता भएको करदाताले आयोजना गरेको प्रदर्शनी, मेला समाप्त भएको ७ दिनभित्र कारोबारको विवरण पेस गरी लाग्ने सम्पुर्ण कर समेत दाखिला गरी अस्थायी दर्ता खारेजी गर्नुपर्दछ।

मूल्य अभिवृद्धि कर दरः

- सामान्यतया मूल्य अभिवृद्धि करको एकल दर १३% को रहेको छ।
- कर छुट र शून्य दर समेतको व्यवस्था रहेको।

मूल्य अभिवृद्धि कर दाखिला तथा विवरण दर्ता अवधिः

- मूल्य अभिवृद्धि कर तथा विवरण दर्ता अवधि ३ वटा रहेका छन्। जसमाः१) मासिक २) द्वैमासिक ३) चौमासिक

  नोटः हाल सबैलाई मासिक विवरण दर्ता गर्नुपर्ने व्यवस्था कार्यान्वियनमा रहेको छ।
- मूल्य अभिवृद्धि कर तथा विवरण मासिक, द्वैमासिक र चौमासिक अवधि समाप्त भएको २५ दिनभित्र कार्यालयमा दाखिला तथा दर्ता गरिसक्नु पर्दछ।

मूल्य अभिवृद्धि कर तथा विवरण समयमा दाखिला तथा दर्ता नगरेमा

- मूल्य अभिवृद्धि कर तथा विवरण मासिक, द्ववेमासिक र चौमासिक अवधि समाप्त भएको २५ दिन भित्र कार्यालयमा दाखिला तथा दर्ता नगरेमा शुल्क, ब्याज, तथा थप दस्तुर लाग्दछ।

शुल्क, ब्याज तथा थप दस्तुर

शुल्कः

- तोकिएको म्याद भित्र कर विवरण पेस नगरेमा लाग्ने कर रकमको प्रतिदिन ०.०५ प्रतिशत वा प्रति कर अवधि रु. १०००। मध्ये जुन बढी हुन्छ सो रकम।

ब्याज:

- तोकिएको म्यादभित्र दखिला गर्नु पर्ने कर रकम सम्बन्धित कार्यालयमा दाखिला नगरेमा वार्षिक १५% क दरले ब्याज

थप दस्तुर:

- तोकिएको म्याद भित्र दाखिला गर्नु पर्ने कर रकम सम्बन्धित कार्यालयमा दाखिला नगरेमा वार्षिक १०% का दरले थप दस्तुर

दर्ता खारेजी:

✓ सङ्गठित संस्था भए त्यस्तो संस्था बन्द, बिक्री वा हस्तान्तरण भएमा वा अन्य कुनै किसिमबाट त्यस्तो सङ्गठित संस्थाको अस्तित्व कायम नरहेमा।

✓ व्यक्तिगत स्वामित्व भए त्यस्तो स्वामित्व भएको व्यक्तिको मृत्यु भएमा।

✓ साझेदार संस्था भए त्यस्तो साझेदारी संस्था विघटन भएमा वा साझेदारको मृत्यु भएमा

✓ दर्ता भएको व्यक्तिले कर लाग्ने कारोबार गर्न छाडेमा

✓ लगातार एक वर्षसम्म शुन्य विवरण दिने वा विवरण नै नदिई बसेका करदाता भएमा,

✓ भुलवश दर्ता भएमा।

✓ विगत १२ महिनाको कारोबार वस्तुको हकमा ५० लाख र सेवाको हकमा २० लाख र वस्तु तथा सेवाको मिश्रित कारोबार २० लाख नपुग्ने करदाता भएमा।

करछुट वस्तु तथा सेवाहरू (मू.अ.कर ऐनको अनुसूची १)	
आधारभूत कृषि उत्पादनहरू (तरकारी, फलफूल, खाद्यान्न आदि)	जीवजन्तु तथा सो का उपजहरू
आधारभूत आवश्यक्ताका वस्तुहरू(धारा/ट्यांकरको खुला रूपमा आपूर्ति हुने पिउने पानी, दाउरा, मट्टितेल र नून)	यात्रु बाहक यातायात तथा ढुवानी सेवाः- सार्वजनिक यात्रुबाहक यातायात (केबुलकार बाहेक), हवाइ यातायात र निर्यात प्रयोजनको कार्गो सेवा
कृषि सामाग्रीहरू	भवन र जग्गा (घरजग्गाको खरीद बिक्री र बहाल)
औषधी उपचार तथा यस्तै स्वास्थ्य सेवाहरू	बाजी, क्यासिनो र चिट्ठा
शिक्षा	व्यावसायिक वा पेशागत सेवा

	(कलाकार, खेलाडी, लेखक आदीले प्रदान गर्ने सेवा)
किताब, अखवार र मुद्रित सामाग्री	अन्य वस्तु तथा सेवा (बैंक नोटहरू, नफड्केको वा नकोरेको उन, धागो, सुतिको कपडा, मोति, लालमणी, निलमणी, पन्ना, सुन, चाँदी आदी)
कलात्मक र कालगढी सेवा	विभिन्न १३ समुहमा वर्गिकृत

मू.अ.कर प्रयोजनका लागि राख्नु पर्ने अभिलेख र कागजातहरूको विवरण

- ✓ मू.अ.कर नियमावलीको अनुसूची ७ बमोजिमका खरिद, विक्री, आयात र निर्यातसम्बन्धी सूचनाहरू
- ✓ व्यापार, लेखा, नगद प्राप्ती र भुक्तानीसम्बन्धी अभिलेख
- ✓ आफुले जारी गरेका कर बीजक तथा संक्षिप्त कर बीजकहरू
- ✓ आफुले प्राप्त गरेका कर बीजक तथा संक्षिप्त कर बीजकहरू
- ✓ आफुले गरेको आयात र निर्यात सँग सम्बन्धित कागजातहरू
- ✓ डेबिट नोट तथा क्रेडिट नोट सम्बन्धि विवरणहरू
- ✓ खरीद तथा विक्री खाता
- ✓ मौज्दात पुस्तिका
- ✓ स्वीकृति लिई कम्प्युटर प्रणालीबाट समेत अभिलेख राख्न सक्ने
- ✓ कारोबारलाई प्रमाणित गर्ने कागजात **६ वर्ष सम्म सुरक्षित राख्नुपर्ने**
- ✓ यस सम्बन्धमा ऐनको दफा १६ र नियमावलीको नियम २३ मा उल्लेख गरिएको छ।

अन्तःशुल्क

- वस्तु तथा सेवाको आन्तरिक उत्पादन र पैठारीमा लाग्ने अप्रत्यक्ष कर
- सामान्यतया मानव स्वास्थ्य एवम् वातारणीय स्वास्थ्यमा प्रतिकूल असर पार्ने वस्तु तथा विलासिताका वस्तुमा लगाइने
- पछिल्लो समय विश्व व्यापार सङ्गठन र अन्य क्षेत्रीय व्यापार सङ्गठनहरूमा आबद्धताले गर्दा भन्सार दरमा आएको परविर्तनले न्यून भएको राजस्व परिपूर्ति गर्न अन्य वस्तु वा सेवामा समेत लगाउने गरिएको।

अन्तःशुल्कमा दर्ता

- ✓ अन्तःशुल्क ऐन, २०५८ को अनुसूचीमा अन्तःशुल्क दरवन्दी राखिएको छ।
- ✓ उक्त अनुसूचीमा उल्लेखित वस्तु प्रतिष्ठानबाट उत्पादन गरी निष्काशन, पैठारी र विक्री गर्दा अनुसूचीमा उल्लेखित दरमा अन्तःशुल्क लाग्दछ।
- ✓ मदिरा, सुर्तीजन्य पदार्थ र केही अन्य वस्तुमा परिमाणात्मक दर (Specific Rate) र अन्य वस्तुहरूमा मोल प्रतिशत (Ad Valorem) का अधारमा अन्तःशुल्क लाग्दछ।
- ✓ मदिरा, वियर, साइडर, खुदो, स्प्रिट, मोलासिस, सुर्ती, चुरोट, गुड, खुदो र अन्य औद्योगिक उत्पादनहरूमा अन्तःशुल्क लाग्दछ।
- ✓ अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तुको उत्पादक र तोकिएका वस्तुको विक्रेता निकासी पैठारी वा संचयकर्ताले अन्तःशुल्कमा दर्ता भई अन्तःशुल्क इजाजत पत्र लिनुपर्दछ।
- ✓ इजाजत पत्र नलिइ अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तुको उत्पादन पैठारी विक्री वा संचय गर्न नहुने (दफा ९(१))
- ✓ इजाजत पत्रको अवधि १ आ.व. सम्म कायम रहने।
- ✓ प्रत्येक आ.व.का लागि तोकिएको दस्तुर दाखिला गरी श्रावण महिनाभित्र नवीकरण गराउनुपर्ने।
- ✓ इजाजत पत्रवालाले चाहेमा **३ आ. व. का लागि एकै पटक** नवीकरण दस्तुर दाखिला गरी नवीकरण गराउन सकिने।
- ✓ श्रावणभित्र नवीकरण नगराएमा त्यस्तो अवधि नाघेको पहिलो तिन महिनासम्ममा २५ प्रतिशत, त्यसपछिको ३ महिनासम्म ५०, त्यसपछिको ३ महिनासम्म ७५ र तत्पश्चात्को अवधिका लागि शत प्रतिशत जरिवाना लाग्ने। (दफा ९(६))
- ✓ इजाजत पत्र नलिई कारोबार गरेमा इजाजत पत्रबापत र त्यसको नवीकरण बापत लाग्ने दस्तुरबाट उन्मुक्ति पाउने छैन। (दफा ९(७))

अन्तशुल्क लाग्ने अन्य औद्योगिक उत्पादनहरू	
आलु चिप्स, बदाम, फलफुलको रस	भिडियो गेमका सामानहरू , खेलौनाहरू
कुरकुरे, कुरमुरे, चिजबल्स, लेज र त्यस्तै उत्पादन	सवारी साधन र पार्टपुर्जाहरू
दालमोठ, पापड, नमकिन, भुजिया, चाउचाउ, जङ्क फुड्स् र चमेना	शिशा, सिमेन्ट , फलाम , डन्डी , मार्वल ,टायल्स र फलाम इस्पातका संरचना

कोको नभएको वा भएको चिनिको मिठाइ, चकलेट	रेफ्रिजेरेटर , भ्याकुम क्लिनर्स
पेन्टस्, रङरेगन, इनामेल	इन्भर्टर, सोलारका व्याट्री
सुगन्धित तथा शरीर सफाइसम्बन्धी पानी	विद्युतीय उपकरणहरू र पार्टपुर्जा,
मेक अपका सामानहरू	सूचना सङ्ग्रह गर्ने उपकरणहरू
स्याम्पु, साबुन, सरफ, मेहन्दी	सूक्ष्म दर्शक यन्त्र, क्यामरा, दूरविन र पार्टपुर्जाहरू
दन्त मन्जन, दार्ही बनाउने, गन्ध हटाउने, नुहाउने सामानहरू	नाप्ने तौलने उपकरण र पार्टपुर्जाहरू आदि
खेल्ने तासहरू	पोलिमर , प्लास्टिकका विभिन्न उत्पादनहरू(वाथरुम फिटिङ्सका सामान, किचन वयेरका सामान आदी)

इजाजत पत्रका किसिम

क. उत्पादन गर्ने इजाजत पत्र

ख. निकासी गर्ने इजाजत पत्र

ग. पैठारी गर्ने इजाजत पत्र

घ. सञ्चय गर्ने इजाजत पत्र

ङ. खरीद विक्री गर्ने इजाजत पत्र

च. सेवा विक्री गर्ने इजाजत पत्र

उत्पादन तहको इजाजत पत्र क-कसले लिने ?

- भौतिक नियन्त्रण प्रणाली अन्तर्गतको मदिरा, वाइन, वियर, साइडर, ब्रान्डी, स्प्रीट, खुदो र मोलासिस उत्पादक
- स्वयम् निष्कासन प्रणाली अन्तरगतका सुर्तिजन्य पदार्थ (चुरोट, गुड्खा, सुर्ति, पानमसला, स्वीट सुपारी) उत्पादक
- गुंड उत्पादक
- अन्तःशुल्क दरवन्दीमा उल्लेखित अन्य औधोगिक उत्पादन लगायत सम्पुर्ण वस्तुहरूको उत्पादकले
- इजाजत पत्र श्रावण महिनामा नवीकरण गराउनु पर्ने (अन्य औधोगिक वस्तुको उत्पादकले नवीकरण गराउनु पर्दैन)

बिक्री वितरण तहमा इजाजत पत्र क-कसले लिने ?

- मदिराको वितरक, थोक विक्रेता र खुद्रा विक्रेता (विदेशी समेत वा स्वदेशी मात्र) ।
- सुर्तिजन्य पदार्थ (चुरोट, गुड्खा, सुर्ति, पानमसला, स्वीट सुपारी) को थोक विक्रेता र खुद्रा विक्रेता।
- मदिराको विक्रेता होटेल तथा रेष्टुरेन्ट (तारे, पर्यटक स्तरीय, स्थानीय)
- स्प्रीट, खुदो र मोलासिसको विक्रेता
- अन्तःशुल्क लाग्ने सेवाको विक्रेता।
- डिपार्टमेन्टल स्टोर्स।
- हरेक तहको विक्रि वितरण (वितरक, थोक, खुद्रा) का लागि छुट्टाछुट्टै इजाजत पत्र लिनुपर्ने।
- शाखा कार्यालयका लागि समेत छुट्टै इजाजत पत्र लिनु पर्ने (शाखा कार्यालय रहेको स्थानको प्रशासन गर्ने आ.रा.का.बाट)
- स्वदेशी मदिराको मात्र विक्री गर्ने इजाजत पत्र लिइ विदेशी मदिरा विक्री वितरण गर्न नपाइने।
- इजाजत पत्र लिएको करदाताले इजाजत पत्रमा उल्लिखित बाहेक अन्तःशुल्क लाग्ने अन्य वस्तु (तह) को कारोबार गर्न कारोबार थप गरेको प्रमाण पेस गरी Permit Add गर्नुपर्ने।

आयात निर्यात तहमा.....

- मदिरा र स्प्रिट आयात निर्यातकर्ता।
- चुरोट,सिगार र सुर्तीजन्य पदार्थको आयात निर्यातकर्ता।
- विदेशी खुदो र गुड पैठारीकर्ता।

इजाजत पत्र लिन आवश्यक कागजात

- स्थायी लेखा नम्बर प्रमाणपत्र लिएको (आयकरमा दर्ता भएको) हुनुपर्ने, सो को सक्कल पेस गर्नुपर्ने।
- अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु वा सेवाको कारोबार र कारोबारको प्रकृति उल्लेखित व्यवसाय दर्ता प्रमाणपत्र, हाल सालै खिचेको पासपोर्ट साइजको फोटो २ प्रति।
- अन्तःशुल्क नियमावली, २०५९ को अनुसूची १ ले तोकेको ढाँचामा निवेदन।

- अन्तःशुल्क नियमावली, २०५९ को अनुसूची २ मा तोकिएको इजाजत दस्तुर दाखिला गर्नु पर्ने ।
- एक भन्दा बढी शाखा भएमा शाखा थप भएको प्रमाण पेस गरि हरेक शाखाका लागि अलग अलग इजाजत पत्र लिनु पर्ने।
- आयकरको हकमा जुनसुकै कार्यालयमा दर्ता भएको करदाताले पनि अन्तःशुल्कको हकमा कारोबार रहेको स्थान जुन आ.रा.का. अन्तरगत पर्दछ, सोही आ.रा.का.बाट इजाजत पत्र लिनु पर्ने।
- प्रत्येक आ.व.का लागि इजाजत पत्र हरेक वर्ष श्रावण मसान्त भित्र नवीकरण गराइसक्नु पर्ने। अन्यथा २५ देखि शतप्रतिशत सम्म जरिवाना हुने।
- त्यसपछि पनि नवीकरण नभएमा प्रत्येक ३, ३ महिनाका लागि २५, ७५ र १०० प्रतिशत जरिवाना लाग्ने कानूनी व्यवस्था रहेको।

दण्ड/सजाय/जरिवानासम्बन्धी व्यवस्था

मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ मा भएका व्यवस्था	
कसुरको विवरण	जरिवाना/सजाय
दर्ता नभई कारोबार गरेमा वा दर्ता हुन कर अधिकृतले दिएको आदेश पालना नगरेमा	प्रत्येक पटक रु. २० हजार
करपाटी नराखेमा	रु. २ हजार
बीजक जारी नगरेमा	रु. १० हजार
बीजक नलिएमा	रु. १ हजार
दर्ता नभएको व्यक्तिले कर उठाएमा	१००%
कारोबारको लेखा नराखेमा	रु. १० हजार
कारोबार निरीक्षण गर्दा अवरोध गरेमा	रु. २० हजार
विद्युतीय बीजक (ई-बिलिङ) सम्बन्धमा विभागले जारी गरेको कार्यविधि पालना नगरेमा	रु. ५ लाख
कर विवरण पेस नगरेमा (महिना समाप्त भएको २५ गतेभित्र पेस गरिसक्नुपर्ने)	रु. १ हजार वा लाग्ने करको ०.०५ %
झुट्टा लेखा राखेमा/फर्जी बीजक जारी गरेमा/अन्य झुट्टा कागजात तयार पारेमा	कर बिगोको १००% जरिवानावा ६ महिना कैद वा दुवै सजाय

आयकर ऐन, २०५८ मा भएका व्यवस्था

- ऐन वा ऐनअन्तर्गत बनेको नियमको कुनै व्यवस्थाको पालना नगर्ने व्यक्तिलाई रु. ५ हजारदेखि रु. २५ हजारसम्म जरिवाना लाग्ने (दफा ११९क.)
- झुट्टा वा भ्रमपूर्ण विवरण पेस गरेमा (जानी जानी गरेमा घटी कर रकमको ५०% र नियतवश गरेमा १००% जरिवाना शुल्क) (दफा १२०)
- मतियारलाई १००% जरिवाना शुल्क लाग्ने (दफा १२१)

मदिरा ऐन, २०३१ र अन्तःशुल्क ऐन, २०५८ मा भएका व्यवस्था

- इजाजतपत्र नलिई अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु वा सेवा बिक्री वा सञ्चय गरेमा रु. ५ हजारदेखि रु. १५ हजारसम्म जरिवाना लाग्ने।

E-TDS विवरण प्रविष्ट गरी आफैंले रुजु गर्ने (Self-Verify) गर्ने प्रक्रिया

(अ) E-TDS गर्ने प्रक्रियाः

प्रथमतः T.D.S गर्ने फर्म/संस्था/निकायले अनिवार्य रूपमा प्यान लिई सोही प्यान राखी बैङ्क भौचर भरेको हुनुपर्ने।

१) वेब ब्राउजर खोली www.ird.gov.np मा जाने → करदाता पोर्टलमा क्लिक गर्ने→ E-TDS को देब्रेपट्टिको + सङ्केतमा क्लिक गर्ने → E-TDS क्लिक गर्ने।

२) सब्मिसन नम्बर लिने फारम भर्ने Register मा क्लिक गर्ने।

३) ट्रान्जेक्सन भर्नेमा क्लिक गर्ने।

४) ट्रान्जेक्सन भर्ने फारममा भुक्तानी विवरण (पान नम्बर, भुक्तानी मिति भुक्तानी रकम, टिडिएस रकम टिडिएस किसिम) भर्ने, Add गर्ने, भुक्तानी पाउने प्रत्येक व्यक्तिको अलग अलग विवरण यसरी नै भर्दै Add गर्दै जाने, सबै विवरण भरेपछि save मा क्लिक गर्नेर।

भुक्तानी पाउनेको विवरण धेरै भएमा नमुना फाइल डाउनलोड (Download Sample) गरी नमुना अनुसार विवरण भरे पस्चात (Load Excel File) मा गई सो फाइललाई अपलोड गरेर पनि विवरण भर्न सकिन्छ।

५) भौचर भर्ने फारममा गई राजस्व शीर्षक भौचर नम्बर तिरेको प्रकार, (बैङ्क) दाखिला मिति, बैङ्कको नाम, टिडियस रकम आदि विवरण भरी Add गर्ने। भौचर एकभन्दा बढी भएमा प्रत्येक भौचरको विवरण भरी यसरी नै Add गर्दै जाने। भौचर रिकनसाइल अनिवार्य भएकाले Reconciled भएको सुनिश्चित गर्ने। कहिलेकाहीँ विविध कारणले प्रविष्ट गरिएको भौचर विवरण र सिस्टममा भएको विवरण मेल नखाई Not Reconciled देखिन सक्छ त्यस्तो भने निम्नानुसार भौचर सर्च गरी विवरणहरू सही भए नभएको सुनिश्चित गर्न सकिन्छ।

ird.gov.np → करदाता पोर्टल General → Payment Voucher Search
भौचर नं. थाहा नभएको अवस्थामाः-Deposit Slip No., Voucher Date, Amount राखी Search गर्ने।
भौचर नं. थाहा नभएको अवस्थामाः-Deposit Slip No., Voucher Date, Amount राखी Search गर्ने।

६) भौचर भर्ने फारम भरेपछि ट्रान्जेक्सन भर्ने फारममा गई Save and Submit गर्ने। सब्मिसन नम्बरलाई सुरक्षित राख्ने।

आ) E-TDS आफैंले रुजु (Self Verify) गर्ने प्रक्रिया :

E-TDS आफैंले प्रमाणित गर्न User Name र Password को जरुरत पर्दछ। पहिले बनाई सकेको छ भने त्यही प्रयोग गर्न सकिन्छ।छैन भने www.ird.gov.np → करदाता पोर्टल → General → Create Password बाट आफैं बनाउन सकिन्छ। WPAN लिने सरकारी निकायहरूले सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालयबाट User Name र Password लिनुपर्दछ।

१) वेब ब्राउजर खोली ird.gov.np मा जाने → करदाता पोर्टलमा क्लिक गर्ने→ General को देब्रे पट्टिको+ सङ्केतमा क्लिक गर्ने → Taxpayer Log in मा क्लिक गर्ने → Pan No. , Use name (PAN नै हुन्छ) र password राखी लगइन गर्ने।

२) Verification मा गई Module मा TDS छान्ने (W-PANको हकमा TDS Verification मा जाने)

३) Submission No. राख्ने र Preview गरी विवरण सही भएको सुनिश्चत गर्ने।

४) Verify मा क्लिक गर्ने।

बजेट-२०७९/०८० र आर्थिक विधेयक, २०७९ मा भएका कर छुट, सहुलियत तथा सुविधासम्बन्धी व्यवस्था

कोरोना छुट सहुलियत (पूर्वानुमानित कर बुझाउने करदाताका लागि, भ्याटमा दर्ता नभएका)

- डे-१ आय विवरण पेस गर्ने करदाताका लागि आ .व .२०७८/७९ को आयमा ७५% छुट हुने।
- आय विवरण र सोबमोजिमको कर दाखिला गर्ने अवधि :- श्रावण १ देखि असोज मसान्तसम्म (३ महिना)

- असोज मसान्त सकिएसँगै ढिला शुल्क, जरिवाना र ब्याजसमेत लाग्ने।
    - महानगर/उपमहानगरपालिका क्षेत्रमा : रु. ७५००/- मा ७५% छुट हुँदा तिर्नुपर्ने रु. १८७५ मात्र
    - नगरपालिका क्षेत्रमा : रु. ४०००/- मा ७५% छुट हुँदा तिर्नुपर्ने १००० मात्र
    - गाउँपालिका क्षेत्रमा रु. २५००/- मा ७५% छुट हुँदा तिर्नुपर्ने रु. ६२५ मात्र

करको दायरामा आउनेलाई कर, शुल्क तथा ब्याज मिनाहा हुने

- कुनै व्यक्तिले विगतमा कर लाग्ने आयार्जन गरेको तर आर्जित आयमा कर नबुझाएको भए त्यस्ता व्यक्तिले स्थायी लेखा नम्बर लिई आ. व. २०७५/७६, २०७६/७७ र २०७७/७८ (३ आर्थिक वर्षको मात्र) को आय विवरण र सोबापत लाग्ने न्यूनतम कर बुझाएमा बाँकी शुल्क र जरिवाना मिनाहा हुने।
- यसरी आय विवरण र कर दाखिला गरेमा सोभन्दा अघिको सम्पूर्ण कर दायित्व मिनाहा हुने।

  द्रष्टव्य : यो सुविधा २०७९ पौष मसान्तसम्म मात्र पाइने।

मिसम्याच स्किम सुविधासम्बन्धी व्यवस्था

- आ. व. २०७७/२०७८ सम्मको कारोबार घोषणा गर्दा वास्तविक कारोबार अङ्क फरक परेको भएमा वास्तविक कारोबार अङ्क घोषणा गरी फरक परेको बिक्री रकमको १.५% कर दाखिला गरेमा करदाताले घोषणा गरेको हदसम्म कर अन्तिम हुने।
- कारोबार अङ्कको घोषणामा फरक परी २०७९ जेठ १४ सम्म आयकरतर्फ संशोधित निर्धारण र मू.अ.क. तर्फ कर निर्धारण भई बक्यौता बाँकी रहेका करदाताका हकमा कर निर्धारण गर्दा कायम भएको थप बिक्री रकमको १.५% दाखिला गरेमा सोही कर अन्तिम हुने।
- मिसम्याचका कारण कर कार्यालयबाट संशोधित कर निर्धारण भई मुद्दा मामिलामा रहेका करदाताले मुद्दा फिर्ता लिई कर निर्धारण गर्दा कायम भएको थप बिक्री रकमको १.५% कर दाखिला गरेमा थप दस्तुर, जरिवाना र शुल्क मिनाहा हुने।

  द्रष्टव्य : यो सुविधा २०७९ चैत्र मसान्तसम्म कायम रहने।

संयुक्त उपक्रम (ज्वाइन्ट भेन्चर) करदातालाई बक्यौता मू.अ.क. छुटसम्बन्धी विशेष व्यवस्था

- मू.अ.क. मा दर्ता रहेको संयुक्त उपक्रमले २०७८ चैत्र मसान्तसम्म बुझाउनुपर्ने मू.अ.क. विवरण र मू.अ.क. रकम नबुझाएको भए बुझाउन बाँकी मू.अ.क. विवरण, मू.अ.क. रकम र ५०% ब्याज बुझाएमा बाँकी जरिवाना, थप दस्तुर र बाँकी ब्याज मिनाहा हुने।
- मू.अ.क. विवरण बुझाइसकेको तर कर दाखिला गर्न मात्र बाँकी रहेको करदाताले बक्यौता कर र ब्याज ५०% बुझाएमा थप दस्तुर र बाँकी ब्याज मिनाहा हुने।

  द्रष्टव्य : यो सुविधा २०७९ पौष मसान्तसम्म कायम रहने।

अन्तःशुल्क इजाजतपत्रवालाई बक्यौता अन्तःशुल्क छुटसम्बन्धी विशेष व्यवस्था

- स्वयम् निष्कासन प्रणालीमा आधारित इजाजतपत्रवाला करदाताले २०७८ चैत्र मसान्तको अन्तःशुल्क विवरण र अन्तःशुल्क दाखिला नगरेको भएमा सो विवरणबमोजिमको अन्तःशुल्क रकम र विलम्ब शुल्कबापतको ५०% रकम दाखिला गरेमा जरिवाना र बाँकी विलम्ब शुल्क मिनाहा हुने।
- विवरण बुझाइसकेका तर अन्तःशुल्क रकम दाखिला गर्न मात्र बाँकी रहेका करदातालाई समेत यो सुविधा प्राप्त हुने।

  द्रष्टव्य : यो सुविधा २०७९ पौष मसान्तसम्म कायम रहने।

ढुवानी साधानको भाडाबापतको खर्च कट्टीसम्बन्धी विशेष व्यवस्था

- ढुवानी सेवा प्रदायक व्यवसायीले आफ्नो व्यवसाय सञ्चालनका लागि आ.व. २०७७।७८ मा स्था.ले.नं. नभएका प्राकृतिक व्यक्तिबाट ढुवानीका साधन भाडामा लिई उक्त भाडाबापत भुक्तानी गर्दा बीजक (बिल) नभए तापनि भुक्तानी गरिएको भाडाबापतको रकम सो आय वर्षको करयोग्य आय गणना गर्दा खर्च कट्टी गर्न पाउने।
- ढुवानी साधनको भाडाबापतको भुक्तानीमा अग्रिम कर कट्टी गरेको हुनुपर्ने।

*द्रष्टव्य :*यो सुविधा आ.व. २०७७/७८ मा मात्र लागु हुने।

अनिवार्य रूपमा विद्युतीय बीजक जारी गर्ने गरी तोकिएका थप करदाताहरू

- आ. व. २०७७/७८ वा २०७८/७९ मा मूल्य अभिवृद्धि कर तथा आय विवरणमध्ये कुनै एक आ.व. को कारोबार रकम रु. १० करोडभन्दा बढीको जुनसुकै वस्तु तथा सेवाको कारोबार गरेका करदाताहरू (तर कारोबारको प्रकृतिअनुसार उपभोक्ता/ग्राहकलाई प्रत्यक्ष रूपमा बीजक जारी नगर्ने बैङ्क/वित्तीय संस्थाजस्ता निकायको कारोबारका हकमा यो व्यवस्था लागु नहुने)
- बक्स अफिस प्रणालीमा आबद्ध भएका सम्पूर्ण सिनेमा हलहरू (काठमाडौं उपत्यकाबाहिरका समेत)

२०७९ श्रावण १ देखि अनिवार्य रूपमा कार्यान्वियन गर्नुपर्ने।

आन्तरिक राजस्व विभागको मिति २०७५/११/२९ को सूचनामा तोकिएका देहायका करदाताहरूलाई विद्युतीय बीजक जारी गर्ने कार्यमा निरन्तरता

- वार्षिक रु. ५ करोडभन्दा बढीको होटल, रेस्टुरेन्ट तथा चमेना गृहका साथै इन्टरनेट सेवा प्रदायक (ISP)को कारोबार गरेका करदाता।
- वार्षिक रु. १० करोडभन्दा बढीको कारोबार गरेका डिपार्टमेन्टल स्टोर, मार्ट र फ्लोरिङ तथा फर्निसिङको कारोबार गरेका करदाता।
- बक्स अफिस प्रणालीमा आबद्ध काठमाडौं उपत्यकाभित्रका सिनेमा हलहरू।

विद्युतीय बीजकसम्बन्धी अन्य व्यवस्था

- जुनसुकै करदाताले अनुमति लिई स्वेच्छाले विद्युतीय बीजक जारी गर्न सक्ने।
- विद्युतीय माध्यमबाट बीजक जारी गर्ने करदाताले विभागमा सूचीकरण गरिएका विद्युतीय उपकरण तथा सफ्ट्वेयरहरू मात्र प्रयोग गर्नुपर्ने।
- विभागमा सूचीकरण गरिएका विद्युतीय बीजक सफ्ट्वेयरहरूको सूची विभागको वेबसाइटमा हेर्न सकिने।
- विद्युतीय बीजकसम्बन्धी कार्यविधि, २०७४ कार्यान्वयनमा रहेको।

अन्य संशोधित व्यवस्थाहरू

- आयमा कट्टी गर्न पाइने जीवन बिमाको सीमा रु ४० हजारसम्म बढाइएको। (यसअगाडि रु. २५ हजार रहेको)
- सरकारी कार्यालयले अनिवार्य W-PAN लिई अनिवार्य E-TDS गर्नुपर्ने।
- चार पाङ्ग्रे सवारी साधन खरिद गर्न प्यान अनिवार्य गराइएको।

- गैरबासिन्दा व्यक्तिले नेपालमा विगत १२ महिनामा रु. २० लाखभन्दा बढीको करयोग्य विद्युतीय कारोबार गरेमा मू.अ.क. मा अनिवार्य दर्ता हुनुपर्ने।

प्राकृतिक व्यक्ति (रोजगारी) को आयका लागि करको नयाँ स्ल्याब (आ.व. २०७९/८० देखि लागु हुने)

एकल व्यक्तिका लागि	दम्पतिका लागि
सुरुको ५ लाखसम्म — १%	सुरुको ६ लाखसम्म — १%
५ लाखदेखि ७ लाखसम्म — १०%	६ लाखदेखि ८ लाखसम्म — १०%
७ लाखदेखि १० लाखसम्म — २०%	८ लाखदेखि ११ लाखसम्म — २०%
१० लाखदेखि २० लाखसम्म — ३०%	११ लाखदेखि २० लाखसम्म — ३०%
२० लाखभन्दा माथि — ३६%	२० लाखभन्दा माथि — ३६%
द्रष्टव्य : एकलौटी (व्यक्तिगत) फर्मको आय, पेन्सन आय, निवृत्तभरणकोष र योगदानमा आधारित योगदान गर्ने प्राकृतिक व्यक्तिको आयमा सुरुको १% कर लाग्दैन।	

सूचना प्रविधिमा आधारित कारोबारलाई प्रोत्साहनसम्बन्धी विशेष व्यवस्था

- कुनै बासिन्दा व्यक्तिले आर्थिक वर्ष २०७९।०८० मा Business Programming Outsourcing, Software Programming, Cloud Computing जस्ता सूचना प्रविधिमा आधारित सेवासम्बन्धी कारोबार गरी सोबापत विदेशी मुद्रा आर्जन गरेमा त्यस्ता व्यक्तिलाई आ. व. २०७९।८० मा विदेशी मुद्रामा प्राप्त गरेको आयमा करयोग्य आयको १% मात्र कर लाग्ने।

सहकारी लाग्ने करको दरमा बढोत्तरी

करछुटबाहेकको कारोबार गर्ने सहकारीलाई आ. व. २०७९।८० को आय/कर विवरणको करयोग्य आयमा देहायबमोजिम कर लाग्नेः

- गाउँपालिका क्षेत्रमा :- कर छुट
- नगरपालिका क्षेत्रमा :- ७.५ प्रतिशत
- उपमहानगरपालिका क्षेत्रमा :- १० प्रतिशत
- महानगरपालिका क्षेत्रमा :- १५ प्रतिशत

यसअघि उक्त दर क्रमशः ५%, ७% र १०% थियो।

ख्याल गर्नुपर्ने कुराहरू:

- व्यवसाय दर्ता हुने निकाय (घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति, वाणिज्य कार्यालय, स्थानीय तह, कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालय, औषधी व्यवस्था विभाग लगायत व्यवसायको प्रकृति अनुसार दर्ता गर्ने जिम्मेवारी पाएका निकायहरू) मा व्यवसाय दर्ता गरिसकेपछि सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व/करदाता सेवा कार्यालयबाट स्थायी लेखा नम्बर लिएर/ कर प्रयोजनका लागि दर्ता भएर मात्र व्यवसाय सुरु गरौं ।
- व्यवसाय दर्ता प्रमाण पत्र, स्थायी लेखा नम्बर दर्ता प्रमाण पत्र र अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तुको खरीद बिक्री कारोबार गर्नका लागि प्राप्त गरेको इजाजत पत्रको प्रतिलिपि कारोबार स्थलमा सबैले देख्ने स्थानमा टाँस गरौं ।
- सुर्ती, चुरोट, पान पराग, गुट्खा, मदिरा लगायत अन्तःशुल्कजन्य वस्तुको कारोबार गर्दा अन्तःशुल्क इजाजत पत्र लिएर मात्र कारोबार गरौं ।
- सुर्तीजन्य पदार्थको कारोबार गर्ने इजाजतपत्रवालाले अलग्गै स्थानबाट त्यस्तो पदार्थको कारोबार गरौं, मदिराको कारोबार गर्ने व्यवसायीले मदिरा र सुर्तीजन्य पदार्थको मात्र कारोबार गरौं ।
- मू.अ.कर लाग्ने वस्तुको कारोबार गर्ने करदाताले मू.अ.करमा दर्ता हुनु पर्ने दायित्व सृजना भएको मितिले ३० दिन भित्र कारोबार मू.अ.करमा दर्ता गराऔं । कुनै वस्तु वा सेवामा मू.अ.कर लाग्छ वा लाग्दैन भन्ने यकीन गर्नका लागि मू.अ.कर ऐन, २०५२ को अनुसूची १ अध्ययन गरौं । अनुसूची १ मा भएका वस्तु र सेवा करछूट वस्तु र सेवा भएकाले त्यस्ता वस्तु र सेवाको कारोबारमा मू.अ.कर छुट हुन्छ । अनुसूची १ मा सूचिकृत भएका बाहेक अन्य सम्पुर्ण वस्तु र सेवामा मू.अ.कर आकर्षित हुन्छ ।
- कारोबार स्थलमा सबैले देख्ने स्थानमा करपाटी राखी बजार अनुगमनको क्रममा हुने जरिवानाबाट बचौं।
- व्यवसाय दर्ता भए पश्चात कारोबार सुरु गर्नु अघि र प्रत्येक आर्थिक वर्षको श्रावण १ गते देखि सिरियल नम्बर १ बाट सुरु भएको तोकिएको ढाँचाको बिल ठेली छापी क्रमागत रूपमा प्रयोग गरौं । खरीद बिक्री कारोबार गर्दा अनिवार्य रूपमा बिल बीजक लिने र दिने बानीको विकास गरौं । तोकिएको ढाँचाको

बीजक प्रयोग नगरी लुज विल, इस्टिमेट बिल जारी भएको देखेमा कर कार्यालयलाई जानकारी गराइ जिम्मेवार नागरिकको कर्तव्य पूरा गरौं ।

- मू.अ. करमा दर्ता भएको करदाताले प्रत्येक आर्थिक वर्षको स्वयंले प्रमाणित गरेको खरीद विक्री खातामा खरीद विक्रीको अभिलेख अद्यावधिक राखौं । मौज्दात पुस्तिका (Stock Book) समेत अद्यावधिक गरि राखौं ।
- वार्षिक ७ हजार ५ सय भन्दा बढीको कर दायित्व हुने करदाताले पुस मसान्त भित्र अनुमानित आय विवरण पेस गरी पुस महिनाको अन्त्यसम्ममा अनुमानित करको ४० प्रतिशत रकम मध्ये तिर्न बाँकी कर रकम, चैत्र मसान्त भित्र अनुमानित करको ७० प्रतिशत रकम मध्ये तिर्न बाँकी कर रकम र असार मसान्त भित्र अनुमानित करको शत प्रतिशत रकम मध्ये तिर्न बाँकी कर रकम दाखिला गरी ३ किस्तामा आयकर दाखिला गरौं । डे ०२ आय विवरण (कारोबारमा आधारित कर -Turnover Tax) दाखिला गर्ने करदाताले पुस मसान्त भित्र अनुमानित आय विवरण पेस गरी पुस मसान्त सम्ममा पुस २० गते सम्मको कारोबारमा तोकिएको दर अनुसार लाग्ने कर र असार मसान्तसम्ममा असार २० गते सम्मको यथार्थ कारोबारको आधारमा असार महिनाको अन्त्यसम्म हुने कारोबार अनुमान गरी तोकिएको दर अनुसार लाग्ने करको गणना गरि त्यस्तो कर रकमबाट पुस मसान्त भित्र दाखिला गरेको कर घटाई हुन आउने रकम दाखिला गरि २ किस्तामा आयकर दाखिला गरेर थप शुल्क र ब्याज बाट बचौं ।
- मदिरा, सुर्तीजन्य पदार्थ लगायत अन्तःशुल्कजन्य वस्तुको कारोबार गर्ने इजाजत पत्र लिएका करदाताले प्रत्येक आर्थिक वर्षका लागि तोकिएको इजाजत दस्तुर दाखिला गरि श्रावण मसान्त भित्रै इजाजत पत्र नविकरण गराई अतिरिक्त जरिवानाबाट बचौं(इजाजतपत्रवालाले चाहेमा ३ आर्थिक वर्षका लागि एकै पटक नविकरण दस्तुर दाखिला गरि नविकरण गराउन सक्ने व्यवस्था समेत अन्तःशुल्क ऐनले गरेको छ ।)
- मू.अ.करमा दर्ता हुने करदाताले दर्ता हुँदा कै बखत कार्यालयबाट युजर आइडी र पासवर्ड लिई प्रत्येक महिनाको कर विवरण र सो बमोजिम लाग्ने मू.अ.कर महिना सकिएको २५ दिन भित्र दाखिला गरि अतिरिक्त व्याज, थप दस्तुर र जरिवानाबाट बचौं।
- प्रत्येक आ.व.का लागि आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम स्वयम् कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ बमोजिम आ.व. सकिएको ३ महिना

अर्थात असोज मसान्त भित्र आय विवरण दाखिला गरि अतिरिक्त शुल्कबाट बचौं।

- एउटा कारोबार स्थलबाट एउटा मात्र फर्मको कारोबार गरौं/ एउटै कारोबारस्थलमा दुई वा सो भन्दा बढी स्थायी लेखा नम्बर भएका फर्मबाट कारोबार नगरौं ।
- आयकर ऐन, २०५८ को परिच्छेद १७ (दफा ८७-९४) मा उल्लेख भएबमोजिम अग्रिम करकट्टी गर्नु पर्ने प्रकृतिको भुक्तानीमा भुक्तानीका बखत तोकिएको दरमा अग्रिम करकट्टी गरि महिना समाप्त भएको २५ दिन भित्र करकट्टी रकम र सो को विवरण सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व/करदाता सेवा कार्यालयमा दाखिला गरि अतिरिक्त शुल्क र व्याजबाट बचौं । करकट्टीको विवरण ETDS गरि अनलाईन मार्फत समेत पेस गर्न सकिनेछ । ETDS गर्ने यसै पुस्तिकाको अर्को खण्डमा हेर्न सकिनेछ ।
- व्यवसाय सँग सम्बन्धित खर्चका विल भरपाई, नगद खाता, बैंक खाता, पार्टी वाइज लेजर तयार पारि राखौं । पचास हजार भन्दा बढीको भुक्तानी अनिवार्य रूपमा बैंक मार्फत गरौं (अन्यथा खर्च दावी गर्न पाइदैन) । आय विवरण पेस गर्दा वास्तविक कारोबार उल्लेख गरी आय विवरणका सम्पुर्ण अनुसूचीहरू र पुर्ण वित्तिय विवरण एकीकृत कर प्रणालीमा अपलोड गरी थप कर, शुल्क र ब्याज बाट बचौं ।
- फर्ममा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई व्यक्तिगत स्थायी लेखा नम्बर (P-PAN) लिन लगाऔं । निजहरूको तलव भत्ता बैंक मार्फत भुक्तानी गरौं । तलव भत्ता भुक्तानी गर्दा करकट्टी गरेको रकम र सो को विवरण महिना भुक्तान भएको २५ दिन भित्र दाखिला गरौं ।
- दर्ता हुँदा पेस गरेको दरखास्त फाराममा उल्लेखित विवरणमा कुनै परिवर्तन भएमा त्यस्तो परिवर्तन भएको मितिले १५ दिन भित्र प्रमाण सहित कार्यालयमा आई कारोबारको विवरण अद्यावधिक गराई जरिवानाबाट बचौं ।
- घरेलु मदिरा, अन्तःशुल्क स्टिकर नभएका तथा नक्कली मदिरा र सुर्तीजन्य पदार्थको खरीद विक्री र संचय नगरौं । कसैले अन्तःशुल्कको स्टिकर टाँस नभएका मदिरा, चुरोट, सुर्ती तथा गुट्खाको कारोबार गरेको देखेमा आन्तरिक राजस्व/करदाता सेवा कार्यालयलाई सूचना दिई अवैध मदिरा र सुर्तीजन्य पदार्थको कारोबार नियन्त्रण गर्न सहयोग गरौं ।

- अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तुको कारोबार गर्ने व्यवसायीले अन्तःशुल्क इजाजतपत्रमा उल्लेखित प्रावधानहरूको अक्षरशः पालना गरौं।
- आय विवरण, मूल्य अभिबृद्धि करको विवरण तथा सो बमोजिम लाग्ने कर नबुझाई ननफाइलर रहेका व्यक्तिहरूले यथाशीघ्र विवरण र बक्यौता कर वुझाइ आफ्नो हिसाव फरफारक गरौं । आन्तरिक राजस्व कार्यालयबाट हुनसक्ने कानुनी कारवाहीबाट बचौं । आर्थिक ऐन, २०७७ ले ननफाइलर रहेका करदाताहरूले २०७७ फाल्गुण मसान्तसम्म विवरण बुझाएमा छूट र सहुलियत सुविधा उपलब्ध गराएकोले यथासक्य छिटो कार्यालयमा उपस्थित भई छुट सुविधाको उपयोग गरि लाभान्वित बनौं।
- व्यावसायिक प्रयोजनका लागि रु. ५० लाख भन्दा बढीको भवन वा अपार्टमेन्ट वा सपिङ कम्प्लेक्स वा विभागले तोकेका यस्तै प्रकृतिका अन्य संरचना निर्माण गर्दा मू.अ.करमा दर्ता भएको व्यक्ति मार्फत निर्माण गराऔं । दर्ता नभएको व्यक्ति मार्फत वा आफैले अमानतमा निर्माण गराएको भए दर्ता भएको व्यक्ति मार्फत निर्माण गराए सरह मानि मू.अ.कर दाखिला गरी जरिवाना, थप दस्तुर र व्याजबाट बचौं ।
- कार्यालयबाट युजर आइडी प्राप्त गरी प्रत्येक आर्थिक वर्षमा करदाता पोर्टल मार्फत Know Your Taxpayer-KYT फाराम भरी आफ्नो विवरण अद्यावधिक गरौं । उक्त फाराम अद्यावधिक नगरी अन्य कुनै पनि सेवा प्राप्त गर्न नमिल्ने व्यवस्था एकीकृत कर प्रणालीमा गरिएको छ ।
- राजस्व दाखिला गर्दा अनलाइन भौचर सृजना गरी भुक्तानीका क्रममा हुन सक्ने त्रुटीबाट बचौं ।
- सार्वजनिक निकायलाई ठेक्का वा करार अन्तर्गत वस्तु वा सेवा आपुर्ति गर्ने आपुर्तिकर्ता वा निर्माण व्यवसायीले सार्वजनिक निकायबाट भुक्तानी प्राप्त गर्दा कट्टा भएको ३० प्रतिशत मू.अ.कर रकम उक्त सार्वजिनक निकायले आफ्नो स्थायी लेखा नम्बर र मू.अ.करको सम्बन्धित राजस्व शिर्षकमा अलग्गै दाखिला भौचरबाट दाखिला गरे/ नगरेको यकीन गर्ने गरौं, समय मै दाखिला गर्न लगाऔं।
- एउटा प्राकृतिक व्यक्तिको रोजगारी, लगानी र व्यवसाय (जति सुकै एकलौटी फर्म भएता पनि) का लागि एक मात्र स्थायी लेखा नम्बर (One Person One PAN) हुने हुँदा एकलौटी व्यवसाय दर्ता गराई स्थायी लेखा नम्बर लिई सकेका करदाताले रोजगारी वा लगानीका लागि छुट्टै स्थायी लेखा नम्बर लिन पाइदैन,

सोही व्यवसायीक स्थायी लेखा नम्बर प्रयोग गर्नु पर्दछ । एउटा एकलौटी फर्मबाट कारोबार गर्दै आएको करदाताले आफ्नो नाममा अर्को एकलौटी फर्म संचालन गर्दा नयाँ स्थायी लेखा नम्बरका लागि आवेदन नगरी पुरानै स्थायी लेखा नम्बरमा अतिरिक्त कारोबार थप गर्नका लागि निवेदन दिनु पर्दछ । तर साझेदारी फर्म वा प्रा.लि. संचालन गर्ने भए त्यस्तो निकाय प्राकृतिक व्यक्ति भन्दा फरक र छुट्टै कानुनी अस्थित्व भएको कृतिम व्यक्ति हुने भएकाले हरेक साझेदारी फर्म र प्रा.लि.का लागि छुट्टाछुट्टै स्थायी लेखा नम्बर लिनु पर्दछ ।

- व्यवसाय गर्दै आएको करदाताले व्यवसाय बन्द गरी रोजगारी गर्दा नयाँ व्यक्तिगत स्थायी लेखा नम्बरका लागि आवेदन नदिई पुरानै एकलौटी फर्मको व्यवसायिक स्थायी लेखा नम्बर दर्ता खारेज गराएर उक्त स्थायी लेखा नम्बरलाई व्यक्तिगत स्थायी लेखा नम्बरमा Downgrade गराई सोही स्थायी लेखा नम्बर प्रयोग गर्नु पर्दछ । पहिले नै व्यक्तिगत स्थायी लेखा नम्बर (Personal PAN) लिई सकेको करदाताले आफ्नो नाममा एकलौटी व्यवसाय दर्ता गरि कारोबार गर्दा व्यावसायिक स्थायी लेखा नम्बरका लागि आवेदन दिने क्रममा उक्त निवेदनमा अनिवार्य रूपमा साविकको व्यक्तिगत स्थायी लेखा नम्बर उल्लेख गरी सोही व्यक्तिगत स्थायी लेखा नम्बर (Personal PAN) लाई व्यवसायिक स्थायी लेखा नम्बर (Business PAN) मा Upgrade गराउनु पर्दछ ।
- आफ्नो व्यवसाय बन्द गर्दा चालु आर्थिक वर्षसम्मको आय विवरण र सो बमोजिम तिर्नु बुझाउनु पर्ने कर रकम समेत दाखिला गरेर कार्यालयबाट लगत कट्टाको सिफारिश लिई व्यवसाय दर्ता भएको निकाय (घरेलु, नगर/गाउँपालिका, कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालय वा व्यवसायको प्रकृति अनुसार आफ्नो व्यवसाय दर्ता गराएको अन्य निकाय) बाट व्यवसायको लगत कट्टा/ दर्ता खारेज गरी सो को प्रमाण सहित आन्तिरक राजस्व/ करदाता सेवा कार्यालयमा व्यवसाय दर्ता खारेजीको निवेदन र कार्यालयले माग गरेका थप कागजातहरू पेस गरेर दर्ता खारेजी करपरीक्षण गराएर मात्र कारोबार बन्द गर्नु पर्दछ ।
- कुनै निकाय (साझेदारी फर्म वा प्रा.ली.) को विगत ३ वर्ष अघिसम्मको स्वामित्वको तुलनामा ५० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी स्वामित्व परिवर्तन भएमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ५७ बमोजिम निकायको स्वामित्वमा परिवर्तन भएको मानिने हुँदा निकायले आफ्नो स्वामित्वको सम्पत्ति वा आफूले बहन गरेको दायित्व निःसर्ग भएको मानी (Deemed Disposal) सम्पत्ति र दायित्वको बजार मूल्यमा मूल्यांकन गरी सो आ.व.को स्वामित्वमा परिवर्तन अघि र पछिको

भागहरूलाई छुट्टाछुट्टै आय वर्षहरूको रूपमा मानी श्रावण १ देखि स्वामित्वमf परिवर्तन भएको मितिसम्मको अवधिका लागि स्वामित्वमा परिवर्तन भएको अवस्थमा पेस गर्नु पर्ने आय विवरण (Change in Control Income Statement-CIC) / उक्त मिति पश्चात असार मसान्तसम्मका लागि ऐनको दफा ५७ को उपदफा (२) मा उल्लेखित प्रतिबन्धहरू समेत पालना गरि आय विवरण पेस गर्नु पर्नेछ । यसरी नियन्त्रणमा परिवर्तन भएको अवस्थमा एकै आर्थिक वर्षमा दुई वा सो भन्दा बढी आ.व. सरह मानी आय विवरण पेस गर्नु पर्दछ ।

- Connect IPS मार्फत घरमै बसी तोकिएको सीमासम्मको कर रकम दाखिला गर्न सकिन्छ । Connect IPS मार्फत इजाजत दस्तुर दाखिला गरि करदाता स्वयमले Taxpayer Portal मार्फत अन्तःशुल्क इजाजत पत्र नविकरण गर्न सकिन्छ ।
- पहिलो पटक कार्यालयबाट युजर आइडी र पासवर्ड लिई इमेल ठेगाना, मोबाइल नम्बर लगायत Know Your Taxpayer- KYT अद्यावधिक गरेको करदाताले पासवर्ड बिर्सिएमा Taxpayer Portal मार्फत आफैले रिसेट गर्न सकिन्छ ।
- व्यक्तिगत स्थायी लेखा नम्बर (PPAN) का लागि Taxpayer Portal मार्फत अनलाईन आवेदन दिएको करदाताको आवेदन कार्यालयले रुजु गरी स्थायी लेखा नम्बर सहित सो को जानकारी करदाताको मोबाइल नम्बर र इमेल ठेगानामा प्राप्त गर्न सकिने हुँदा PPAN का लागि कार्यालयमा जानु पर्दैन । प्रमाण पत्र नै चाहिने भए नागरिकताको प्रतिलिपि सहित अनुकुलता मिलाएर कार्यालयमा गई प्राप्त गर्न सकिन्छ ।
- आय विवरण पेस गर्ने म्याद थपका लागि दिएको आवेदन कार्यालयबाट रुजु भइ सो को जानकारी SMS मार्फत दिने व्यवस्था गरिएको छ ।
- डे-०१ आय विवरण पेस गर्ने करदाताको सहजताका लागि राजस्व दाखिला फाराममा नै आय विवरण समेत उल्लेख गरि आय विवरण र कर रकम एउटै भौचरबाट बैंकमा नै बुझाउने व्यवस्था गरिएको छ । सो को करचुक्ता प्रमाण पत्र समेत स्वचालित रूपमा करदाता पोर्टल मार्फत करदाता स्वयमले प्रिन्ट गर्न सक्ने र उक्त प्रमाण पत्रमा कार्यालयको सहि छाप समेत आवश्यक नपर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ ।
- कुनै व्यक्तिले विभागमा म्याद भित्र पेस गरेको आय विवरण अन्यथा भई संशोधन गर्न चाहेमा विवरण पेस गरेको मितिले ३० दिन भित्र करदाता पोर्टल

मार्फत संशोधित आय विवरण पेस गरी प्रमाण सहित कार्यालयमा पेस गरेर संशोधन गराउन सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

मिसम्याचसम्बन्धी आधारभूत जानकारी

मिसम्याच के हो ?

कुनै करदाताले आय विवरणको अनुसूची-१३ मा भरेको र आफूले कारोबार गर्ने (विक्रेता, क्रेता, साहु, आसामी) ले बुझाएको विवरण फरक परेमा त्यसलाई मिसम्याच भनिन्छ। अनुसूची-१३ मा वार्षिक एक लाखभन्दा (एकै वा पटक/पटक गरी) रुपियाँभन्दा बढी कारोबार (खरिद वा बिक्री) गरेका पार्टी र वर्षान्तमा कसैसँग एक लाख रुपियाँभन्दा बढी लिएको वा दिएको भएमा सो विवरण भर्नुपर्दछ। कारोबार गरेका दुवै पक्षले पेस गरेको विवरण एउटै नभएमा त्यसलाई मिसम्याचमा परेको भनिन्छ।

मिसम्याचले कर दायित्व सिर्जना गर्छ ?

मिसम्याचले कर दायित्व सिर्जना गर्छ नै भन्ने हुँदैन तर करदाताले पेस गरेको विवरण सही छ कि छैन भनेर छुट्याउन मिस्म्याचले धेरै हदसम्म सहयोग गर्दछ। जस्तो कुनै करदाताले कुनै पार्टीबाट वर्षभरिमा दश लाख रुपियाँ बराबरको खरिद गरेको विवरण अनुसूची-१३ भर्नुभयो तर उक्त पार्टीले त्यस अनुरूप बिक्री भएको विवरण नदेखाएमा मिसम्याच हुन जान्छ।

यहाँ दुई किसिमको जोखिम हुन्छ। एक विक्रेताले बिक्री लुकाएको हुन सक्छ या क्रेताले नै नभएको खरिद देखाएर नाफा घटायो। यसमा थप अनुसन्धान गरी गल्ती गर्नेलाई कानुनअनुसार कारबाही गर्ने प्रावधान छ। त्यसैले करदाताले भरेको विवरण सही छ भने मिसम्याचले अतिरिक्त कर दायित्व सिर्जना गर्छ नै भन्ने हुँदैन तर अनुसन्धान गर्दा फेला पर्‍यो भने जरिवानासहित कर तिर्नुपर्ने अवस्था आउँछ।

मिसम्याचले कति कर दायित्व सिर्जना हुन्छ ?

फरक परेको (नदेखाइएको) रकममा व्यवसायलाई लाग्ने दरले आयकर निर्धारण गरिन्छ भने आम्दानी लुकाएबापत पनि ५० देखि शतप्रतिशतसम्म जरिवाना र ब्याज तिर्नुपर्ने हुन्छ। यदि कुनै व्यवसाय मूल्य अभिवृद्धि कर (भ्याट) मा समेत दर्ता छ भने बिक्री मूल्यमा भ्याटसमेत छलिएको मानिनेछ र उक्त बिक्री मूल्यको १३ प्रतिशत भ्याट, शतप्रतिशत जरिवाना एवम् वार्षिक १५ प्रतिशतका दरले ब्याज जोडेर कर

कार्यालयले असुल गर्नेछ। यद्यपि मिसम्याच देखिनेबित्तिकै कर दायित्व सिर्जना हुने होइन। त्यसका लागि करदाताले तथ्यपरक रूपमा आफू सही छु भनेर प्रमाणित गर्नुपर्ने हुन्छ।

मिसम्याचबाट कसरी बच्ने ?

मिस म्याचबाट बच्न आर्थिक वर्ष सकिएपछि सबै पार्टीबाट कारोबारको समर्थन पत्र (कन्फरमेसन लेटर) लिन सकिन्छ। त्यसबाट बितेको वर्ष हरेक पार्टीसँग कतिको कारोबार भयो र वर्षान्तमा लिनु/दिनु कति छ भन्ने विवरण अद्यावधिक गर्न सकिन्छ। त्यसको आधारमा आफ्नो कारोबारमा कुनै हिसाब राख्न गल्ती भए सच्याउन समेत सकिन्छ। त्यसपछि अनुसूची-१३ भर्दा सोही सच्याएको विवरण हालेमा मिसम्याच पर्ने सम्भावना न्यून हुन्छ।

मिसम्याच परेमा के गर्ने ?

आफ्ना प्रमाणहरू सुरक्षित राख्नुपर्छ। यदि पार्टीबाट समर्थन पत्र लिइएको छ भने त्यो बलियो प्रमाण बन्न सक्छ। सम्बन्धित कारोबारको प्रमाणको खोजी भएमा त्यही समर्थन पत्र पेस गर्न सकिन्छ। समर्थन पत्र नलिएका खण्डमा उपलब्ध अन्य प्रमाणको साथ बीजकको प्रति पेस गर्न सकिन्छ।

अनुसूची-१३ भर्दा गल्ती भए के गर्ने ?

यदि आफैंले अनुसूची भर्दा गल्ती भयो वा कसैको कारोबार हाल्न छुट भएमा कर कार्यालयबाट सोधनी हुनेबित्तिकै आफूसँग भएको प्रमाण, सही सूचना र तथ्य उपलब्ध गराउनुपर्छ। आफूले उपलब्ध गराएको सूचना पुष्टि गर्ने प्रमाण (पार्टी समर्थन पत्र, बीजक, भुक्तानी गरेको नगदी रसिद आदि) जुटाउन सकेमा विवरण प्रविष्टि गर्दा भएको गल्तीको जिकिरलाई पुष्टि गर्न सघाउँछ।

पेश गरिसकेको अनुसूची-१३ सच्याउन मिल्छ ?

नेपालको प्रचलित कर कानुनले एक पटक विवरण पेस गरिसकेपछि सच्याउने अधिकार दिएको छैन। यदि त्रुटिवश गलत विवरण पेस भएमा सही विवरणको प्रमाणसहित कार्यालयमा उपस्थित भई पेस गर्नुपर्छ।

व्यवसायको मिसम्याच देखिएपछि आफूले पेस गरेको विवरण साँचो र अर्को पार्टीको विवरण झुठो हो भनेर प्रमाणित गर्न नसके कार्यालयले सबै रकमलाई आम्दानी मानेर त्यसमा लाग्ने कर, जरिवाना र ब्याजसमेत असुल गर्न सक्छ।

मिसम्याच देखीयपछि प्रमाण पेश गर्न नसके के हुन्छ ?

यदि व्यवसाय सानो भए कुनै पार्टीसँगको कारोबार रकम पत्ता लगाउन गाह्रो पर्दैन तर कारोबार रकम ठुलो भए (एकै पटक वा पटक पटक गरेर एकलाख कटेमा) कुल रकम पत्ता लगाउन निकै गाह्रो पर्छ। कारोबार रकम निकाले पनि छुट्ने सम्भावना धेरै हुन्छ। त्यस्तो जोखिमबाट बच्न दोहोऱ्याएर खरिद गर्ने पार्टीबाट किन्दा सोझै खर्च लेखेर भुक्तानी नगरी पहिला भौचरमा खरिद देखाई सो पार्टीलाई तिर्नुपर्ने दायित्व लेखेमा मात्र उक्त पार्टीलाई भुक्तानी गर्नु उपयुक्त हुन्छ। यसो हुदाँ वर्षभरिको उक्त पार्टीसँगको कुल कारोबार रकम एकै स्थानमा सजिलै देखिन्छ, कुनै झन्झट हुँदैन।

पार्टी संगको कारोबार रकम कसरी सजिलै पत्ता लगाउने ?

सुरक्षित कारोबार गर्न र नक्कली बीजकको जोखिमबाट बच्न भने सकेसम्म एकाउन्ट पेयी चेकबाट मात्र लेनदेन गर्न सकिन्छ। आयकर ऐनमा ५० हजार रुपियाँभन्दा बढीको रकम नगदबाट भुक्तानी गर्दा उक्त खर्च करका लागि अमान्य हुने उल्लेख छ। चेकबाट भुक्तानी गर्दा पनि व्यक्तिको नाममा नकाटी सम्बन्धित पार्टी (व्यावसायिक फर्म) को नाममा मात्र चेक जारी गर्नुपर्छ । टिडिएस काटेर भुक्तानी गर्ने र इटिडिएस गर्नुपर्छ। ठुलो कारोबार भएमा करार गरेर मात्र खरिद/बिक्री गर्ने बानी बसाल्नुपर्छ। प्यान बिल र भ्याट बिलबाट मात्र कारोबार गर्नुपर्छ।

संकलन: तिलकराज बोगटी

भुक्तानीमा करकट्टी र करको दरसम्बन्धी जानकारी

सि.नं.	भुक्तानीको विवरण	करको दर	आकर्षित हुने ऐनको दफा	अन्तिम हुने/नहुने
१	रोजगारी बापतको तलव भत्ता भुक्तानी (पारिश्रमिक)	अनुसूची १ को दफा १ को उपदफा (१) वा (२) मा उल्लेख भए बमोजिम	दफा ८७(१)	सामान्यतया हुने
२	सामान्य व्याज भुक्तानी	१५ प्रतिशत	दफा ८८(१)	नहुने
३	प्राकृतिक स्रोत, भाडा, रोयल्टी, सेवा शुल्क, कमिशन, विक्री वोनस, अवकाश भुक्तानी आदी	१५ प्रतिशत	दफा ८८(१)	नहुने
४.	बैठक भत्ता, पटके रूपमा गरिएको अध्यापन गराए बापतको भुक्तानी , प्रश्नपत्र तयार गरे वा उत्तर पुस्तिका जाँच गरे बापतको भुक्तानी	१५ प्रतिशत	दफा ८८(१) दफा ९२(१)(ज)	हुने (बैठक भत्ताको हकमा प्रति बैठक रु २० हजार सम्मको भुक्तानी मात्र अन्तिम हुने)
५.	नेपाल सरकार वा स्वीकृत अवकाश कोषबाट भएको योगदानमा आधारित अवकाश भुक्तानी- रु ५ लाख वा भुक्तानी रकमको ५० प्रतिशत मध्ये जुन बढी हुन्छ सो घटाई बाँकी रहने भुक्तानीमा	५ प्रतिशत	दफा ८८(१) दफा ९२(१)(छ)	हुने (नियमित रूपमा भुक्तानी हुने निवृत्तिभरण बाहेक)
६.	बासिन्दा रोजगार कम्पनीले गैर बासिन्दा व्यक्तिलाई भुक्तानी गरेको कमिशनमा	५ प्रतिशत	दफा ८८(१)(२) दफा ९२(१)(च)	हुने
७.	बायुयानको लिज (पट्टा) बापतको रकम भुक्तानी	१० प्रतिशत	दफा ८८(१)(३) दफा ९२(१)(च)	हुने (गैर बासिन्दा व्यक्तिको हकमा)
८.	मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएको सेवा प्रदायक बासिन्दा व्यक्तिलाई भुक्तानी गरेको सेवा शुल्कमा वा मूल्य अभिवृद्धि कर छुटको कारोबार गर्ने वासिन्दा निकायलाई भुक्तानी गरेको सेवा शुल्कमा	१.५ प्रतिशत	दफा ८८(१)(४)	नहुने
९.	बासिन्दा व्यक्तिले गरेको नेपालमा स्रोत भएको भाडा भुक्तानीमा	१० प्रतिशत	दफा ८८(१)(५)	नहुने

१०.	मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भई सवारी साधन भाडामा दिने व्यवसाय गर्ने व्यक्तिलाई त्यस्तो सवारी साधनको भाडा बापत भुक्तानी गर्ने रकममा	१.५ प्रतिशत	दफा ८८(१)(५)(क)	नहुने
११.	प्राकृतिक व्यक्तिले घर बहाल बापत प्राप्त गरेको रकम पुनश्च, जग्गा बहाल वा निकायलाई भुक्तानी गरिएको घर बहाल बापतको भुक्तानीमा १० प्रतिशतका दरले अग्रिम करकट्टी गर्नु पर्दछ ।	करकट्टी गर्नु नपर्ने	दफा ८८(१)(५)(ख)	
१२.	बासिन्दा व्यक्तिले भू-उपग्रह, व्याण्डविथ, अप्टिकल फाइवर , दूरसञ्चारसम्बन्धी उपकरण वा विद्युत प्रशारण लाइन प्रयोग गरे बापत गरेको भुक्तानी	१० प्रतिशत	दफा ८८(१)(७)	नहुने
१३.	सामुहिक लगानी कोष (म्युचुअल फण्ड) बाट वितरण गरिने प्रतिफल - प्राकृतिक व्यक्तिलाई	५ प्रतिशत	दफा ८८(१)(६) दफा ९२(१)(ञ)	हुने
	अन्य व्यक्तिलाई	१५ प्रतिशत		नहुने
१४.	ढुवानी सेवा बापतको तथा ढुवानी साधन भाडामा दिए बापतको दपइ बापतको भुक्तानी रकम	२.५ प्रतिशत	दफा ८८(१)(८) दफा ९२(१)(ट)	हुने (एकलौटी फर्म बाहेकको प्राकृतिक व्यक्तिको हकमा)
१५.	मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भई ढुवानी सेवा प्रदान गर्ने वा ढुवानी साधन भाडामा दिने व्यवसाय गर्ने व्यक्तिलाई भुक्तानी गर्ने रकममा	१.५ प्रतिशत	दफा ८८(१)(८)	नहुने
१६.	बासिन्दा बैंक तथा वित्तिय संस्थाले नेपाल राष्ट्र बैंकले तोकेको क्षेत्रमा लगानी गर्न विदेशी बैंकबाट विदेशी मुद्रामा लिएको ऋण बापतको व्याज भुक्तानी	१० प्रतिशत	दफा ८८(१)(९)	हुने
१७.	उपभोक्ताले वस्तु तथा सेवा खरीद गर्दा प्रचलित कानुन बमोजिम भुक्तानी कार्ड, इ-मनी (वालेट), मोवाइल बैंकिङ्ग जस्ता विद्युतिय भुक्तानीका उपकरणबाट भुक्तानी गरे बापत प्रदान गरिने प्रोत्साहन रकममा	करकट्टी गर्नु नपर्ने	दफा ८८(१)(१०)	
१८.	कम्पनी वा साझेदारी फर्मले भुक्तानी गरेको	५ प्रतिशत	दफा ८८(२)(क)	हुने

	लाभांश		दफा ९२(१)(क)	
१९.	लगानी बीमाको लाभ भुक्तानी	५ प्रतिशत	दफा ८८(२)(ख) दफा ९२(१)(ग)	हुने
२०	स्वीकृति नलिएको अवकाश कोषबाट लाभको भुक्तानी	५ प्रतिशत	दफा ८८(२)(ग) दफा ९२(१)(घ)	हुने
२१	नेपालमा स्रोत भएको र व्यवसाय सञ्चालनसँग सम्बन्धित नभएको खण्डमा वासिन्दा बैंक, वित्तिय संस्था, सहकारी वा ऋणपत्र जारी गर्ने अन्य कुनै निकाय वा प्रचलित कानुन बमोजिम सूचिकृत भएका कम्पनीले कुनै प्राकृतिक व्यक्तिलाई निक्षेप, ऋणपत्र, डिवेन्चर तथा सरकारी बण्ड बापत भुक्तानी गर्ने व्याज	५ प्रतिशत	दफा ८८(३) दफा ९२(१)(ङ)	हुने
२२	वासिन्दा बैंक, वित्तिय संस्था, सहकारी वा ऋणपत्र जारी गर्ने अन्य कुनै निकाय वा प्रचलित कानुन बमोजिम सूचिकृत भएका कम्पनीले करछुट पाउने संस्थालाई भुक्तानी गरेको व्याज	१५ प्रतिशत	दफा ८८(१) दफा ९२(१)(ङ)	हुने
२३	प्राकृतिक व्यक्तिले गरेको व्यवसाय सञ्चालनसँग सम्बन्धित बाहेकका अन्य कुनै भुक्तानी	कर कट्टी गर्नु नपर्ने	दफा ८८(४)(क)	
२४	पत्रपत्रिकामा प्रकाशित लेख रचना बापतको भुक्तानी	कर कट्टी गर्नु नपर्ने	दफा ८८(४)(क१)	
२५	बासिन्दा बैंक वा अरु बासिन्दा वित्तिय संस्थालाई तिरेको व्याज	कर कट्टी गर्नु नपर्ने	दफा ८८(४)(ख)	
२६	कर छुट पाएको भुक्तानी	कर कट्टी गर्नु नपर्ने	दफा ८८(४)(ग)	
२७	क्रेडिट कार्ड जारी गर्ने बैंकलाई तिरेको इन्टररिजिनल इण्टरचेन्ज शुल्क	कर कट्टी गर्नु नपर्ने	दफा ८८(४)(घ)	
२८	सामुहिक लगानी कोष (म्युचुअल फन्ड) लाई	कर कट्टी गर्नु नपर्ने	दफा ८८(४)(ङ)	

	भुक्तानी गरेको लाभांश र व्याज			
२९	आकस्मिक लाभ	२५ प्रतिशत	दफा ८८क(१) दफा ९२(१)(झ)	हुने
३०	साहित्य, कला, संस्कृति, खेलकुद, पत्रकारिता, विज्ञान, प्रविधि तथा सार्वजनिक प्रशासनको क्षेत्रमा योगदान पुर्याए बापत प्राप्त हुने राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रियस्तरका पाँच लाख रुपियाँसम्मका पुरस्कार	कर कट्टी गर्नु नपर्ने	दफा ८८क(२)	
३१	ठेक्का वा करार बापत रु. ५० हजार भन्दा बढी रकमको भुक्तानी	१.५ प्रतिशत	दफा ८९(१)	नहुने
३२	गैर बासिन्दा व्यक्तिलाई भुक्तानी हुने वायुयान मर्मत तथा अन्य ठेक्का वा करार	५ प्रतिशत	दफा ८९(३)(क)	हुने
३३	गैर बासिन्दा व्यक्तिलाई भुक्तानी हुने पुनर्बीमा प्रिमियम र गैर बासिन्दा बीमा कम्पनीबाट पुनर्बीमा बापत प्राप्त हुने प्रिमियम रकमबाट दिईने कमिसन	१.५ प्रतिशत	दफा ८९(३)(ख)	हुने
३४	गैर बासिन्दा व्यक्तिलाई हुने अन्य भुक्तानी	विभागले तोके बमोजिम/ लिखित सूचना दिए बमोजिम	दफा ८९(३)(ग)	हुने
३५	उपभोक्ता समिति मार्फत काम गराउने गरी गरिएको पचास लाभ रुपियाँ भन्दा बढीको भुक्तानी रकममा	१.५ प्रतिशत	दफा ८९(३क)	नहुने

अग्रिम करकट्टी रकमको e-TDS गर्ने सम्बन्धमा आन्तरिक राजस्व विभागको सूचना

आयकर ऐन,२०५८ बमोजिम भुक्तानीमा करकट्टी गर्ने एवम् सोको e-TDS गरी तोकिएको समयभित्र कर रकम तथा विवरण दाखिला गर्नुपर्ने र करकट्टी भएको रकम करदाताले सो आ.व मा तिर्नुपर्ने आयकरमा मिलान हुने व्यवस्था रहेको विदितै छ ।आ.व. २०७८/७९ देखि भुक्तानी गर्दा अग्रिम करकट्टी गरको रकम सम्बन्धित व्यक्ति/करदाताको सो वर्षको आय विवरण बमोजिम तिर्नु पर्ने करमा स्वचालित रुपमा मिलान हुने व्यवस्था मिलाइएको छ ।

यसको लागि भुक्तानीमा करकट्टी गर्ने करदाता वा निकाय एवं कार्यालयहरुले स्वचालित प्रणाली अर्थात e-TDS को विवरण अनिवार्य रुपमा e-TDS प्रणालीमा प्रविष्टि गर्नु पर्दछ र प्रविष्टि गरे पछि मात्र कर कट्टी हुने व्यक्ति/करदाताले सो वर्षको आय विवरणको अनुसुची १० मार्फत कर मिलान दावी गर्न पाउने हुन्छ ।भुक्तानी दिंदा अग्रिम करकट्टी गरेको रकम करकट्टी गर्नेले e-TDS प्रणालीमार्फत Entry नगरेमा करकट्टी गरएको व्यक्ति/करदाताले आयकरमा मिलान गर्न मिल्दैन ।

तसर्थ करदाताको नाममा भुक्तानीका बखत कट्टी भएको रकमको e-TDS को विवरण भुक्तानी गर्ने करदाता वा निकाय एवं कार्यालयहरुबाट समयभित्र प्रविष्टी नहुँदा कर मिलान

नहुने,करचुक्ताको प्रमाणपत्र प्राप्त गर्न नसक्ने जस्ता समस्या भएको र सोको गुनासो करदाताहरुबाट यस विभागमा समेत आउने गरेको छ ।यस सन्दर्भमा भुक्तानीमा गरिएको अग्रिम आयकर कट्टीको विवरण अनिवार्य रुपमा e-TDS गर्नु गराउनु हुन सम्बन्धित सरोकारवाला सबैमा यो सूचना जारी गरिएको छ

निकायका लागि लागू हुने करको दर (आय वर्ष २०७९/८० का लागि)

क्र.स.	अनुसूची/ दफा	व्यवसाय/निकायको विवरण/ आयको अवस्था	करको दर
१	अनुसूची-१ दफा २ को उपदफा (१)	सामान्य व्यवसाय गर्ने निकाय	२५ प्रतिशत
२	अनुसूची-१ दफा २ को उपदफा (२)	बैङ्क, वित्तीय संस्था, सामान्य बीमा व्यवसाय वा दूर सञ्चार र इन्टरनेट सेवा, मुद्रा हस्ताण्तरण, पुँजी बजार व्यवसाय, धितोपत्र व्यवसाय, मर्चेन्ट बैकिङ्ग व्यवसाय, कमोडिटी दलाल व्यवसाय, चुरोट, बिँडी, सिगार, खानेसुर्ति, खैनी, गुट्खा, पान मसला, मदिरा र बियरको कारोबार गर्ने वा नेपाल पेट्रोलियम ऐन, २०४० बमोजिम पेट्रोलियम कार्य गर्ने निकाय	३० प्रतिशत
३	अनुसूची-१ दफा २ को उपदफा (३)	सहकारी ऐन, २०७४ बमोजिम दर्ता भएको सहकारी संस्थाले कर छुट हुने कारोबार बाहेकको कारोबार गरेमा देहाय बमोजिमका दरले कर लाग्नेः -नगरपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालन भएकोमा -उपमहानगरपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालन भएकोमा -महानगरपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालन भएकोमा	 ७.५ प्रतिशत १० प्रतिशत १५ प्रतिशत
४	अनुसूची-१ दफा २ को उपदफा (३ ख)	सार्वजनिक गुठी अन्तर्गत दर्ता भई सञ्चालित विद्यालय, महाविद्यालयको करयोग्य आयमा	२० प्रतिशत
५	अनुसूची-१ दफा २ को उपदफा (६)	कुनै आय वर्षमा कुनै गैर बासिन्दा व्यक्तिको नेपालस्थित विदेशी संस्थापनले विदेश पठाएको आयमा	५ प्रतिशत
६	अनुसूची-१ दफा २ को उपदफा (७)	कुनै आय वर्षमा ऐनको दफा ७० मा उल्लिखित आयको सम्बन्धमा कुनै गैर बासिन्दा व्यक्तिको करयोग्य आयमा, तर नेपालबाट अर्को विदेशी मुलुकमा पुग्ने गरी प्रस्थान नहुने जल यातायात, हवाई यातायात वा दूरसञ्चार सेवा उपलब्ध गराउने गैर बासिन्दा व्यक्तिको हकमा	५ प्रतिशत २ प्रतिशत

थप जानकारीको लागिः-

- आन्तरिक राजस्व विभागको वेबसाइट www.ird.gov.np मा भएको करदाता शिक्षा मेन्युमा गई त्यहाँ राखिएका जानकारीहर अध्ययन गरि लाभान्वित हुन सकिनेछ ।
- आन्तरिक राजस्व विभागको फेसबुक पेज **Inland Revenue Department Nepal** (www.fb.com/inlandrevenue.nepal), ट्वीटर ह्याण्डल @ **IRD_Nepal** र यस कार्यालयको फेसबुक पेज **"करदाता सेवा कार्यालय सन्धिखर्क"** बाट समेत कर सम्बन्धी अद्यावधिक जानकारीहरु प्राप्त गर्न सकिनेछ ।
- आन्तरिक राजस्व विभागको मोबाइल एप "IRD Nepal" प्ले स्टोरबाट डाउनलोड गरि कर सम्बन्धी अद्यावधिक जानकारी प्राप्त गर्न र सोही एप मार्फत करदाता पोर्टलमा लगअन गरि काम गर्न समेत सकिनेछ ।
- आन्तरिक राजस्व विभागको टोल फ्रि नम्बर १६६००१४००००, आन्तरिक राजस्व कार्यालय कृष्णनगरको फोन नम्बर ०७६-५२०६३२, ०७६-५२०६२७ र करदाता सेवा कार्यालय सन्धिखर्कको फोन नम्बर ०७७-४२०९२०, ०७७-४२०९२१ मा समेत सम्पर्क गर्न सकिनेछ ।
- आन्तरिक राजस्व कार्यालय कृष्णनगरको इमेल **iro30@ird.gov.np** र करदाता सेवा कार्यालय सन्धिखर्कको इमेल **tso-sandhikharka@ird.gov.np** मार्फत समेत थप जानकारी प्राप्त गर्न सकिनेछ ।

अनुरोधकः

करदाता सेवा कार्यालय सन्धिखर्क

सन्धिखर्क, अर्घाखाँची

०७७४२०९२१र ४२०९२०-

tso-sandhikharka@ird.gov.np

www.ird.gov.np

www.ird.gov.np/branch/taxpayerserviceofficesandhikharka

www.facebook.com/tsosandhikharka

e-TDS किन गर्नुपर्छ?

भुक्तानीमा करकट्टी गर्ने करदाता वा निकाय एवम् कार्यालयहरुले स्वचालित प्रणाली अर्थात e-TDS मा विवरण प्रविष्टी गरेपछि मात्र करकट्टी हुने व्यक्ति/करदाताले सो वर्षको आय विवरणको अनुसूची १० मार्फत कर मिलान दावी गर्न पाउने हुन्छ।

समयमै e-TDS नगरिदिँदा कर मिलान नहुने, करचुक्ताको प्रमाणपत्र प्राप्त गर्न नसकिने जस्ता समस्या बेहोर्नुपर्ने हुन्छ।

करदाता सेवा कार्यालय सन्धिखर्क
सन्धिखर्क, अर्घाखाँची
tsosandhikharka 077-420920/21 tso-sandhikharka@ird.gov.np